

ЗМІСТ

I.	Бібліотека – відкритий публічний простір: разом до успіху	2
•	Проектна діяльність бібліотек Лиманської ЦБС.....	3
II.	Професійна компетентність бібліотекаря – ключ до успішної роботи сучасної бібліотеки.....	8
•	Система підвищення кваліфікації.....	8
•	Як результат роботи проектів (таблиця).....	12
III.	Розвиток та збереження ресурсів бібліотеки.....	16
IV.	Бібліотека як сучасний інформаційний центр	20
V.	Дієві форми популяризації та просування читання	22
1.	Інформаційна підтримка міських програм	22
•	Національно-патріотичне виховання дітей та молоді	23
•	Соборність України.....	23
•	День пам'яті героїв Крут.....	27
•	Вшанування учасників бойових дій на території інших держав.....	30
•	Вшанування учасників подвигу учасників Революції гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні.....	32
•	Перемога над нацизмом.....	35
•	Великий терор.....	37
•	День пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу.....	38
•	День скорботи і вшанування пам'яті жертв війни.....	38
•	Незалежність України.....	39
•	День пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України.....	42
•	День захисника України та українського козацтва	43
•	Річниця вигнання нацистів з України	44
•	Гідність та Свобода.....	45
•	День пам'яті жертв Голодомору-геноциду 1932 – 1933.....	47
2.	Програма правової освіти населення.....	49
•	День Конституції України	53
•	Міжнародний день боротьби із зловживанням наркотиками та їх незаконним розповсюдженням.....	55
•	Акція «16 днів проти насильства».....	57
•	Міжнародний день боротьби зі СНІДОМ.....	57
•	Міжнародний день людей з інвалідністю.....	58
•	Всеукраїнський тиждень права.....	58
3.	Наші духовні обереги.....	60
•	День Європи.....	60
•	Трагедія Бабиного Яру	61
•	Міжнародний день рідної мови	63
•	Всесвітній день водно-болотних угідь.....	66
•	Міжнародний день без автомобілів.....	68
•	Чорнобиль.....	70
•	Міжнародні відносини та задоволення етнічних проблем нац. меншин.....	71
•	Всеукраїнський конкурс дитячого читання «Книгоманія-2020».....	72
	Публікації в газетах про бібліотеки ЦБС за 2020 рік.....	73

БІБЛІОТЕКА – ВІДКРИТИЙ ПУБЛІЧНИЙ ПРОСТІР: РАЗОМ ДО УСПІХУ

Базова мережа Лиманської централізованої бібліотечної системи становить 23 бібліотечні заклади:

- центральна міська бібліотека
- центральна дитяча бібліотека
- міські – 8
- сільські – 13

Загальна кількість працівників складає 38 одиниць, кількість бібліотечних працівників – 35.

За зайнятістю: повний робочий день – 20, неповний робочий день – 15 бібліотечних працівників.

За даними Головного управління статистики в Донецькій області кількість населення у 40 населених пунктах Лиманської ОТГ становить:

- всього – 41292
- міські поселення – 30764
- сільська місцевість – 10528

Стаціонарні бібліотеки діють у 18 населених пунктах, до послуг яких звернулося:

- користувачів – 15408
- % охоплення бібліотечним обслуговуванням – 37 %
- книговидача – 266813
- відвідування – 86569
- масові заходи – 504
- бібліотечні пункти – 3
- книгоношення – 32
- нестационарними формами обслуговано – 1812 користувача
- бібліотечний фонд – 285930 примірників
- платні послуги – 2052 грн. 50 коп.
- кількість осіб, які скористалися доступом до мережі Інтернет – 2154
- віртуальні Інтернет користувачі (підписки на блогах та бібліотечних сторінках Facebook) – 1384

За 2020 рік Лиманська ЦБС отримала 4945 прим. документів на суму 461919,71 грн., з них:

- 3295 прим. книг на суму 421252,77 грн. згідно наказу Міністерства культури України від 10 вересня 2018 року № 797 «Щодо здійснення придбання україномовних книг для поповнення фондів публічних бібліотек»;
- 807 прим. на суму 48577,20 грн. в дар від спонсорів та благодійних організацій, з них 35 прим. на суму 290,41 грн. – аудіовізуальні видання;

- в дар від читачів – 645 прим. на суму 14322,00 грн.;
- від Департаменту інформаційної та внутрішньої політики Донецької обласної державної адміністрації - 46 прим. на суму 2887,74 грн.;
- з інших джерел (заміна нестачі при інвентаризації) надійшло 117 прим на суму 2256,00 грн.

На передплату періодичних видань на II півріччя 2020 року з міського бюджету виділено 44840,49 грн. (назв 101). За рік надійшло 1558 прим. періодичних видань.

З фондів бібліотек Лиманської ЦБС було вилучено 17204 прим. документів на суму 12854,25 грн., з них 17100 прим. книг на суму 12246,20 грн. – як зношена література, 104 прим. книг на суму 608,05 грн. як нестача при інвентаризації.

В бібліотеках системи діє 19 клубів за інтересами за віковою статистикою клуби розподілились таким чином: 2 – юнацьких, 7 – дитячих. Кількість осіб, що займаються в клубах становить 355 учасників. Програми занять передбачають інноваційні форми бібліотечної роботи.

Матеріально-технічна база бібліотек:

- Центральна міська бібліотека, Ямпільська селищна та Криволуцька сільська бібліотеки мають зручний доступ для людей з інвалідністю;
- комп'ютери мають 14 бібліотек (кількість комп'ютерів по системі – 30);
- в 2020 році комп'ютеризована: Тернівська сільська бібліотека-філія (подарунок від мера ноутбук на суму 8300 грн.), Рідкодубівська сільська бібліотека-філія, Ставчанська селищна бібліотека-філія;
- міська філія № 1 отримала комп'ютер придбаний за бюджетні кошти;
- копіювально-розмножувальну техніку мають 12 бібліотек, всього оргтехніки по Лиманській ЦБС – 22 одиниці (багатофункціональні пристрої, ксерокси, принтери, сканери);
- доступ до мережі Інтернет мають 9 бібліотек, кількість комп'ютерів, що підключені до Інтернету – 23;
- кількість комп'ютерів для користувачів з доступом до Інтернет – 14;
- 9 бібліотек мають зону WI-FI;
- поточний ремонт проведено в центральній дитячій бібліотеці ім. Т.Г.Шевченка та в Дробишевській селищній бібліотеці-філії.

Проектна діяльність бібліотек Лиманської ЦБС

Ключовим завданням на новому етапі розвитку бібліотечної діяльності стала розробка нових форм та методів роботи бібліотечного обслуговування, котрі задовольнятимуть запити жителів громади.

Участь у різних професійних і грантових конкурсах стала ключовою у 2020 році для бібліотек Лиманської ЦБС. Працівники бібліотек ініціюють та підтримують заходи у громаді, які дозволяють розкрити потенціал та залучити жителів Лиманської ОТГ до активної співпраці. Адже, у першу чергу, це можливість одержання додаткових фінансових коштів, розширення творчої активності, підвищення професійного рівня. Крім того активізація програмно-проектної діяльності дозволяє сконцентрувати увагу на найбільш насущних проблемах громади та поліпшує партнерські відносини з громадськими організаціями, благодійними фондами.

- В рамках проекту «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні», «Моя громада – мій добробут» IREX / ПУЛЬС, який впроваджує Асоціація міст України (АМУ) в партнерстві з Радою міжнародних наукових досліджень та обмінів IREX / ПУЛЬС за фінансової підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID), у центральній міській бібліотеці проведено цикл заходів у форматі «жива бібліотека». У Лиманській громаді проект впроваджується Центральною міською бібліотекою Лиманської ЦБС у партнерстві з ГО «Центр підтримки громадської активності «Крила». Проект діяв з 1 квітня 2019 року по 31 серпня 2019 року і передбачав фінансування заходів націлених на посилення обізнаності та спроможності мешканців громад у їх нових правах та обов'язках в умовах реформ місцевого самоврядування, інформування про децентралізацію та дотичні зміни, можливості розвитку громад в нових умовах, сприяння покращенню співпраці громадян та місцевої влади, формування групи підтримки реформ у громаді та сприяти їх активності. Закриття проекту відбулося в 2020 році. Протягом 2020 року отримали інформаційний супровід, інформаційні роздаткові матеріали для інформування громади (буклети, флаєри, методичний матеріал) про процеси децентралізації в Україні.
- Короткостроковий проект «Територія» реалізація проекту міжнародної організації з міграцій (МОМ) за фінансової підтримки Уряду Японії проводиться центральною міською бібліотекою з 15 листопада 2020 року по 15 лютого 2021 року. Це відкрита громадська арт-локація, що діє на базі ЦМБ, де молодь отримує корисну інформацію з соціальних тем, реалізовує та випробує свої творчі, громадські, лідерські чи організаційні якості, взяти участь у тренінгах, воркшопах, вебінарах, майстер-класах, у креатив-студії «Фокус» проводити фото-уроки, виставки, фотовиставки, конкурси, фотоконкурси, творчі вечори, музичні акустичні вечори та інші арт-події.
- Молодіжна онлайн-школа «Разом до успіху» короткостроковий проект міжнародної організації з міграцій (МОМ) за фінансової підтримки Уряду

Японії, відбувався з 10 по 16 серпня 2020 року. Молодіжно-освітній проект був реалізований на базі центральної міської бібліотеки. Отримали інформаційні роздаткові матеріали та канцелярію, інформаційний супровід та можливість реалізувати проект «Територія».

Карантин – карантином, а молодіжна літня школа МОМ «Разом до успіху» – за розкладом! Методист централізованої бібліотечної системи Яна Роменська пройшла відбір та взяла участь в молодіжній онлайн-школі «Разом до успіху», яку організувало Представництво Міжнародної організації з міграції (МОМ) в Україні за підтримки Уряду Японії. В школі працювала молодь віком від 18 до 25 років, яка проживає на території Донецької та Луганської областей, молодь мала змогу більше дізнатися про безпечну міграцію, протидію торгівлі людьми, культурне розмаїття, здоровий спосіб життя, громадянську відповідальність, лідерство та отримати змогу втілити ідеї власних соціальних проєктів у своїх громадах. Яна Роменська отримала необхідні матеріали для тренінгів, футболку та іншу продукцію з логотипом Школи, а після закінчення тренінгів – сертифікат та можливість фінансування для реалізації власних соціальних проєктів та ініціатив.

Всього в Школі навчалися 24 дівчини та юнака. У перший день учасники познайомились між собою, дізналися очікування організаторів і разом ухвалили правила роботи. Учасників школи привітали Посол Японії в Україні Такаші Кураї та Голова Представництва МОМ Ан Нгуєн. Після вправ на створення команди, під час яких учасники грали у вікторину, танцювали та розповідали більше про себе та про рідні міста і села, випускниця Школи-2018 Тетяна Ковтун розповіла, як участь у Школі допомогла їй реалізувати свої власні проєкти. Школа включала п'ять днів цікавого навчання, захопливих вечірніх програм та онлайн-зустрічей з відомими особистостями. Про важливість сторителінгу і в професійному, і в особистому житті розповів телеведучий Сніданку з 1+1 Єгор Гордєєв. Сторителінг, ораторська майстерність, навички саморепрезентації, вміння визначити свою цільову аудиторію і знайти до неї підхід – є речі, однаково важливі і для громадської активістки чи активіста, і для ведучого найпопулярнішого ранкового ток-шоу країни.

Чи може хобі бути роботою, робота пристрастю, а пристрасть – покликанням? Чи можна одночасно робити те, що любиш і що в тебе добре виходить, отримувати від цього користь і рятувати світ? В один із днів онлайн-школи «Разом до успіху» учасники відкрили для себе японську концепцію «Ікігай». Цей день присвятили темі лідерства та soft skills. Говорили про критичне мислення, визначали свій

емоційний інтелект та готували elevator pitch, намагаючись за мінімум часу зацікавити потенційного «інвестора» своєю ідеєю. Своїми знаннями з учасниками Школи ділилися фахівці Національного демократичного інституту (NDI) Анастасія Яновицька та спеціалістки Всеукраїнського громадського Центру «Волонтер» Вікторія Янковець та Катерина Пуха. На годину натхнення до молоді підключилися майстри з яворівської забавки. Всі разом розмалювали традиційні іграшки (ні, цього разу не онлайн, набори для творчості заздалегідь розіслали учасникам поштою), поговорили про народні промисли, властиві нашим містам і селам, і про багато інших серйозних і не дуже речей.

- Короткостроковий проект «Комплексний підхід до вирішення проблеми насильства щодо жінок та дівчат в Україні». Реалізується громадською організацією “Рада жінок Донеччини” за фінансової підтримки Фонду Народонаселення ООН в Україні - UNFPA Ukraine та British Embassy Kyiv. З 25 листопада по 10 грудня 2020 року, міжнародна кампанія «16 днів проти насильства». Комплекс інформаційних заходів з протидії насильству в сім’ї та булінгу. Взяли участь чотири бібліотеки Лиманської ЦБС: центральна міська бібліотека, центральна дитяча бібліотека ім. Т.Г.Шевченка, Ямпільська селищна бібліотека та Тернівська сільська бібліотеки. В процесі реалізації бібліотеки отримали канцелярію, папір, інформаційні матеріали (плакати, флаєра, буклети).
- В рамках проекту «Комплексний підхід до вирішення проблеми насильства щодо жінок та дівчат в Україні», реалізується громадською організацією “Рада жінок Донеччини” за фінансової підтримки Фонду Народонаселення ООН в Україні - UNFPA Ukraine та British Embassy Kyiv, триденний тренінг «Всі разом: залучення громади до системи раннього реагування на випадки домашнього насильства» у м. Маріуполь (серпень 2020). Навчалися три бібліотечних фахівця: центральна міська бібліотека, Ямпільська селищна бібліотека та Рубцівська сільська бібліотеки.
- Профілактика інфікування та поширення коронавірусу. Норвезька рада у справах біженців (НКС) в Україні, за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Норвегії. Отримали інформаційні матеріали, плакати, за матеріалами ТЧХ України, санітайзери, дезінфікуючі засоби. Бенефіціари проекту: центральна міська бібліотека, міська бібліотека-філія № 1, центральна дитяча бібліотека ім. Шевченка.
- Рада міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX в Україні) – партнер АМУ в реалізації проекту ПУЛЬС – організувала фінальний захід одного з компонентів проекту ПУЛЬС, до реалізації якого були залучені бібліотеки та громадські організації з 121 пілотної громади. «Віртуальний

випускний бал» (11 вересня 2020 року на платформі Zoom). Асоціація міст України (АМУ) в партнерстві з Радою міжнародних наукових досліджень та обмінів IREX / ПУЛЬС за фінансової підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID). Найуспішнішими практиками, які були запроваджені в громадах-учасниках, визнані: «Модернізація простору бібліотеки Лиманської ОТГ» (Донецька область). Ініціаторка – Тетяна Осіпова, директорка Центральної міської бібліотеки Лиманської централізованої бібліотечної системи (грантер проекту у 2019 році). Отримали фінальну збірку прикладів успіхів громад «Збірка успіхів проекту Пульс». – Київ. – 2020.

- У бібліотечному кінозалі центральної міської бібліотеки продовжено показ дитячих фільмів в рамках фестивалю "Українське дитяче кіно". Фестиваль проводиться безкоштовно завдяки компанії «Артхаус Трафік» за підтримки Державного агентства України з питань кіно та Фестивалю фільмів для дітей та підлітків "Чілдрен кінофест" (грудень 2019 – лютий 2020).
- В рамках проекту Фундації Дарини Жолдак «Як приборкати книжкозавра?» (акція «100000 нових книжок дітям») ЦМБ та Ямпільська селищна бібліотека одержали перемогу. У 2020 році ЦМБ отримала 138 примірників на суму 13800,00 грн. (Ямпільська бібліотека отримала книги в 2019 році).
- Центральна міська бібліотека Лиманської ЦБС пройшла відбір і ввійшла в перелік активних бібліотек України, які будуть поповнюватися новими книгами. Український інститут книги затвердив перелік закладів, що отримають нові видання вже цього року. [#МКІП](#): 603 бібліотеки України отримали поповнення бібліотечних фондів у 2020 році.
- Бібліотеки Лиманської ЦБС долучилися до проекту «Дія. Цифрова освіта». Українська бібліотечна асоціація з січня 2020 року – партнер проекту Міністерства цифрової трансформації України «Дія. Цифрова освіта», що є складовою національного проекту «Дія». Чотири бібліотеки Лиманської ЦБС: центральна міська бібліотека, міська бібліотека-філія № 1, Ямпільська, Дробишевська селищні бібліотеки нанесені на Карту цифрових хабів. Користувачі бібліотек з допомогою бібліотекарів безкоштовно проходять навчання на національній онлайн-платформі з цифрової грамотності.
- Бібліотеки Лиманської ЦБС беруть активну участь в різноманітних державних, обласних, регіональних, міських конкурсах, акціях, програмах, онлайн заходах та отримують перемогу.

В рамках 20-го Всеукраїнського дистанційного літературного конкурсу "Лавина талантів", «Талановитий Я» за підтримки Благодійного Фонду «Наш Слід», Міністерства освіти і науки України та Міністерства культури, який відкрив нові можливості для творчої самореалізації учасників будь-якого віку, статі та рівня професійної підготовки, а також дав змогу поділитися в літературній формі власним світоглядом та особистими думками, які здатні розкрити перед оточуючим світом несподівані грані письменницького чи поетичного потенціалу кожного з конкурсантів. Серед юніорів (14-17 років) поезія – I-е місце отримала Тендітна Поліна, учениця ЗОШ № 3, за вірш «Народження ранку» та II-е місце проза, оповідання – за твори «Осінній етюд» та «Коли не вистачає слів».

II. ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ БІБЛІОТЕКАРЯ – КЛЮЧ ДО УСПІШНОЇ РОБОТИ СУЧАСНОЇ БІБЛІОТЕКИ

Система підвищення кваліфікації

Успіх сучасної бібліотеки сьогодні залежить від ефективності методичної роботи, сутністю якої є сприяння адекватному реагуванню бібліотеки зі всіма її ресурсами та можливостями на зміни, що відбуваються в соціально-економічному та культурному середовищі регіону. Тому, головними завданнями методичної служби є кваліфікована служба консультативної допомоги, збалансована система підвищення кваліфікації, актуальність видавничої продукції.

У наш час Інтернет-технологій багато аспектів нашого життя переноситься в мережу, прискорюючи тим самим темпи розвитку інформаційного суспільства і долаючи географічні бар'єри. Дистанційне навчання сьогодні набуває великої популярності внаслідок спрощення доступу до навально-методичних матеріалів, економії часу, прозорості навчального процесу. Дистанційне навчання – це індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій. Центр неперервної культурно-мистецької освіти (Центр НКМО) НАКККиМ: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, відділ дистанційного навчання здійснює підвищення кваліфікації бібліотечних працівників. В цьому році дистанційні навчальні курси пройшли 4 працівники бібліотек системи. Тематика модуля курсового дистанційного навчання «Нова бібліотечна послуга: використання інформаційних технологій та Інтернету в бібліотеці». Свідоцтво про підвищення кваліфікації отримали: Катерина Белокопитна, бібліотекар центральної дитячої бібліотеки ім. Т.Г.Шевченка, Раїса

Закопайло, бібліотекар Зарічненської селищної бібліотеки, Наталя Бурлачко, бібліотекар селища Нове, Оксана Пономаренко, бібліотекар Рубцівської сільської бібліотеки.

На протязі року фахівці бібліотек долучилися до реалізації першої в історії України програми розвитку цифрових навичок громадян «Будь на часі!». Щоб зробити життя комфортнішим багатьом українцям потрібна допомога та підтримка. На національній онлайн-платформі з цифрової грамотності <https://osvita.diia.gov.ua> кожен відвідувач бібліотеки має змогу безкоштовно опанувати цифрові навички. Міські та селищні бібліотеки системи взяли участь в проєкті «Дія. Цифрова освіта». Бібліотекарі самі пройшли навчання, здобули сертифікати та долучають своїх користувачів, допомагають засвоїти навички користування комп'ютером, тим самим роблять життя мешканців Лиманської ОТГ простішим і легшим, забезпечують основне право кожного громадянина України – право на освіту.

На платформі дистанційного навчання Відкритого Університету Майдану (ВУМ) on-line, який діє для самоосвіти та саморозвитку кожного громадянина, незалежно від його статусу чи соціального становища, але найперше – тих, хто хоче реальних змін у персональному житті, у житті своєї громади, у житті держави Україна, успішно пройшли курси 4 працівника бібліотек системи та отримали сертифікати про те, що успішно завершили навчання онлайн-курсу «Бібліотека – відкритий публічний простір» розроблений ВГО «Українська бібліотечна асоціація» в межах програми ООН, викладач Оксана Бруй, президентка ВГО Українська бібліотечна асоціація, директорка Бібліотеки НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського».

На базі Маріупольської музичної школи № 4 відбувся майстер-клас з петриківського розпису Ольги Черьомушкіної – майстра, художника-оформлювача. Мешканка міста Львів із задоволенням поділилася своїм досвідом з учасниками онлайн-заходу. В майстер-класі «Петриківський дивосвіт» взяли участь шість фахівців бібліотечної системи. Учасники отримали від майстрині творче завдання для виконання та отримали сертифікати від Донецького обласного навчально-методичного центру культури (м. Краматорськ).

Тренінг «Всі разом: залучення громади до системи раннього реагування на випадки домашнього насильства», організатор Рада жінок Донеччини за підтримки Фонду ООН у галузі народонаселення в Україні. Тренінгові заняття, що відбулися в місті Маріуполь, відвідали Пономаренко

Оксана, бібліотекар Рубцівської сільської бібліотеки-філії, Матейченко Галина, завідувач Ямпільської селищної бібліотеки-філії та Осіпова Тетяна, директор Лиманської ЦБС та отримали сертифікати.

- Вебінар «Психологічний антикоронавірус: як налаштуватися на дистанційну роботу, споживати інформацію та опиратися паніці» (МСFR Цифрове видавництво) прослухала Тетяна Осіпова, директор Лиманської ЦБС та отримала сертифікат.
- Централізована бібліотечна система підписала заяву щодо сприяння цифровій інклюзії (Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій та установ ІФЛА).
- Обласний семінар-нарада «Бібліотека і громада: соціальний діалог в сучасних умовах» (Комунальний заклад культури «Донецька обласна бібліотека для дітей» (м. Маріуполь) на онлайн-платформі Zoom).

11 вересня 2020 року Рада міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX в

Україні) – партнер АМУ в реалізації проєкту ПУЛЬС – організувала фінальний захід одного з компонентів проєкту ПУЛЬС, до реалізації якого були залучені бібліотеки та громадські організації з 121 пілотної громади. Заключна зустріч відбулася у форматі віртуального випускного балу всіх учасників та

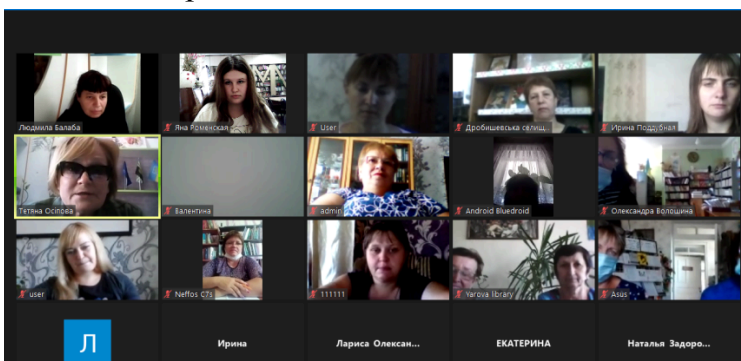
партнерів проєкту на платформі Zoom. Метою зустрічі стало підведення підсумків проєкту та обмін цінним досвідом між його грантерами, а також визначення найініціативніших його учасників. Основними учасниками онлайн-події стали команди бібліотек та громадських організацій, які впродовж заходу презентувати свої досягнення в проєкті ПУЛЬС.

Так, найуспішнішими практиками, які були запроваджені в громадах-учасницях, визнані: «Модернізація простору бібліотеки Лиманської ОТГ» (Донецька область). Ініціаторка – Тетяна Осіпова, директорка Центральної міської бібліотеки Лиманської

централізованої бібліотечної системи (грантер проєкту у 2019 році). На згадку про участь у проєкті всі учасники отримали по примірнику Збірки Успіхів Проєкту ПУЛЬС. Переглянути захід у записі можна на YouTube-каналі PULSE Моя громада – мій добробут за лінком: <https://cutt.ly/XfOGBNz>

17 вересня для бібліотек Лиманської централізованої бібліотечної системи відбувся онлайн-семінар під

назвою «Робота бібліотек в умовах протидії поширення гострої респіраторної хвороби

COVID-19». Він пройшов на платформі Zoom, до нього долучилися 29 фахівців, і незважаючи на те, що така форма семінару була випробувана вперше, все пройшло успішно і без проблем. Надалі ми не збираємося зупинятися та будемо продовжувати практикувати онлайн форми спілкування. На семінарі були розглянуті такі питання як «Аналітичний огляд по «Бібліотечній Лиманщині», «Форми статистичної звітності. Облік статистичних даних онлайн ресурсів», «Поповнення бібліотечного фонду» та «Просування бібліотеки в соціальних мережах». Всього для фахівців системи проведено п'ять семінарських занять з підвищення кваліфікації, які відбувалися в межах центральної міської бібліотеки, а також на платформі ZOOM.

1 жовтня 2020 року на платформі ZOOM відбувся онлайн-форум «Модель сучасної бібліотеки для ОТГ». За результатами конкурсу відібрані 50 міні-команд, серед яких є Лиманська ОТГ. Сформувано міні-команду, до складу якої увійшли бібліотекар та голова ОТГ (або представник органу місцевого самоврядування, що відповідає за напрям культури). Форум організований у межах проекту «Чотири простори бібліотеки: інноваційна модель діяльності», який реалізує ВГО Українська бібліотечна Асоціація за фінансової підтримки Українського культурного фонду. Партнерами проекту є Фундація Дарини Жолдак, Асоціація об'єднаних територіальних громад, Міністерство культури та інформаційної політики України. Під час форуму учасники дізналися про модель сучасної української бібліотеки: які простори вона включає, як їх організувати та чим наповнити та отримують доступ до практичного посібника з порадами щодо організації сучасної бібліотеки в ОТГ, а також прикладами кращих бібліотечних практик та історій успіху. Отримали практичний посібник «Чотири простори бібліотеки: модель діяльності». – Київ, 2020.

Під час карантину, в умовах самоізоляції, бібліотеки миттєво відреагували на потреби суспільства та надавали йому унікальну можливість – щоденно, впродовж двох місяців, отримувати інформаційно-культурний продукт: віртуально відвідувати бібліотечні блоги, соціальні сторінки Facebook у мережі Інтернет, брали участь у відео-конференціях, майстер-класах, презентаціях тощо. Тобто, практично в період карантину, «за зачиненими дверима», через мережу Інтернет для всієї масової аудиторії проводилася повноцінна робота. Активно оновлювалися блоги та сторінки Facebook, а також відкрилися нові сторінки селищних та сільських бібліотек, які не мають матеріально-технічної бази, почали діяти блоги Ярівської селищної бібліотеки-філії, бібліотеки сел. Нове, Криволуцької сільської бібліотеки; створені бібліотечні сторінки Facebook: Ставчанська, Колодязянська, Криволуцька, Рубцівська, Тернівська, Шандриголівська та інші.

Як результат роботи Лиманської ЦБС у 2020 році:

№ п/п	Назва гранту	Грантодавець	Суми грантів
1	2	3	4
1	Проект «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні», «Моя громада – мій добробут» У Лиманській громаді проект впроваджується центральною міською бібліотекою у партнерстві з ГО «Центр підтримки громадської активності «Крила» Активна співпраця (квітень – серпень 2019 року) Закриття проекту 2020 рік	Асоціація міст України (АМУ) в партнерстві з Радою міжнародних наукових досліджень та обмінів IREX / ПУЛЬС за фінансової підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID)	350 \$
2	Короткостроковий проект «Територія» впроваджується центральною міською бібліотекою з 15 листопада 2020 року по 15 лютого 2021 року	Представництво Міжнародної організації з міграції (МОМ) в Україні за фінансової підтримки Уряду Японії	1500 \$
3	Молодіжна онлайн-школа «Разом до успіху» відбувався з 10 по 16 серпня 2020 року. Молодіжно-освітній проект реалізований на базі центральної міської бібліотеки (в рамках проекту «Територія»)	Представництво Міжнародної організації з міграції (МОМ) в Україні за фінансової підтримки Уряду Японії	500 грн.
4	Короткостроковий проект «Комплексний підхід до вирішення проблеми насильства щодо жінок та дівчат в Україні». З 25 листопада по 10 грудня 2020 року, міжнародна кампанія «16 днів проти насильства». Взяли участь чотири бібліотеки: центральна міська бібліотека, центральна дитяча	Громадська організація “Рада жінок Донеччини” за фінансової підтримки Фонду Народонаселення	1000 грн.

	бібліотека ім. Т.Г.Шевченка, Ямпільська селищна бібліотека та Тернівська сільська бібліотеки	я ООН в Україні - UNFPA Ukraine та British Embassy Kyiv	
5	В рамках проекту «Комплексний підхід до вирішення проблеми насильства щодо жінок та дівчат в Україні» триденний тренінг «Всі разом: залучення громади до системи раннього реагування на випадки домашнього насильства» у м. Маріуполь (серпень 2020). Навчалися три бібліотечних фахівця: центральна міська бібліотека, Ямпільська селищна бібліотека та Рубцівська сільська бібліотеки.	Громадська організація “Рада жінок Донеччини” за фінансової підтримки Фонду Народонаселення ООН в Україні - UNFPA Ukraine та British Embassy Kyiv	Інформаційні матеріали
6	Профілактика інфікування та поширення коронавірусу. Отримали інформаційні матеріали, плакати, за матеріалами ТЧХ України, санітайзери, дезінфікуючі засоби. Бенефіціари проекту: центральна міська бібліотека, міська бібліотека-філія № 1, центральна дитяча бібліотека ім. Шевченка.	Норвезька рада у справах біженців (НКС) в Україні, за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Норвегії.	Інформаційні матеріали
7	«Віртуальний випускний бал». Фінальний захід одного з компонентів проекту ПУЛЬС, до реалізації якого були залучені бібліотеки та громадські організації з 121 пілотної громади (11 вересня 2020 року на платформі Zoom). Центральна міська бібліотека «Модернізація простору бібліотеки Лиманської ОТГ»	Рада міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX в Україні) – партнер АМУ в реалізації проекту ПУЛЬС	Інформаційні матеріали
8	Фестиваль «Українське дитяче кіно» ЦМБ (грудень 2019 – лютий 2020)	Компанія «Артхаус Трафік» за підтримки Державного агентства України з питань	безкоштовно

		кіно та Фестивалю фільмів для дітей та підлітків "Чілдрен кінофест"	
9	Проект «Як приборкати книжкозавра?» Акція «100000 нових книжок дітям» (ЦМБ) (грудень 2019 – квітень 2020)	Фундація Дарини Жолдак	13800,00 грн.
10	Бібліотеки Лиманської ЦБС долучилися до проекту «Дія. Цифрова освіта». Центральна міська бібліотека, міська бібліотека-філія № 1, Ямпільська, Дробишевська селищні бібліотеки нанесені на Карту цифрових хабів.	Українська бібліотечна асоціація, Міністерство цифрової трансформації України «Дія. Цифрова освіта»	безкоштовн о
11	Онлайн-форум «Модель сучасної бібліотеки для ОТГ» 1 жовтня 2020 року на платформі ZOOM	За результатами конкурсу відібрані 50 міні-команд, серед яких є Лиманська ОТГ	безкоштовн о
12	20-й Всеукраїнський дистанційний літературний конкурс "Лавина талантів", «Талановитий Я»	Благодійний Фонд «Наш Слід», Міністерство освіти і науки України та Міністерство культури	

Всі бібліотеки централізованої системи поповнилися примірниками дитячих видань. Завдяки Фундації Дарини Жолдак, а також партнерам проекту «100000 книжок для сільських бібліотек», що продовжує не зважаючи ні на що турбуватися про розвиток дітей. Ці книги побачать діти не тільки нашого міста, але й усі маленькі читачі селищних та сільських бібліотек району. Яскраві та цікаві книги – казки з ілюстраціями українських художників, які мають доповнену реальність.

Скориставшись спеціальним мобільним додатком та інструкцією на звороті книги читач можете оживити малюнки. Це 138 видань з чудовими ілюстраціями сучасних українських художників, серед яких роботи відомого художника Г. Гапчинської. Книги з доповненою реальністю оживають завдяки додатку WowBox AR, книги містять в собі інтерактивні ігри, Wow-анімації, є в меню і аудіо книга. [#Фундація_Дарини_Жолдак](#)

[#Нова_Пошта](#) [#Український_інститут_книги](#) [#Жива_сучасна_бібліотека](#)
[#БФБібліотечнакраїна](#)

Бібліотеки системи отримали добірку книг від БФ «Бібліотечна країна» та РО «УМТ Світло на Сході», це нові книги для дітей і підлітків, книги для задоволення свого інтересу і на допомогу шкільній програмі.

Під впливом технологічних та соціокультурних перетворень, які відбуваються в сучасному світі, змінюються і традиційні стереотипи стосунків між бібліотекою та суспільством. Але книга та читач – це гордість кожної бібліотеки. Щоб бібліотека була привабливою для користувача, ошатною, затишною, місцем, куди хочеться прийти, фахівці бібліотек працюють над зміцненням партнерських стосунків з різними організаціями, фондами, займаються проектною діяльністю, співпрацюють з громадськими організаціями.

Дякуючи партнерським стосункам, проекту «Жива сучасна бібліотека», Люсьєні

Шум, голові Благодійного Фонду «БІБЛІОТЕЧНА КРАЇНА», бібліотеки системи протягом року поповнювали свій фонд примірниками, аудіовізуальними виданнями, надійшли книги сучасних українських письменників, твори про видатних особистостей України, публіцистика. Було приємно одержати дитячі еко казки та збірки робіт Всеукраїнського конкурсу "Відповідальність за створіння", каталог виставки кращих малюнків Всеукраїнського екологічного конкурсу "Чорнобильська катастрофа: 30 років опісля – що далі?" та інші видання різноманітних жанрів та

тематики, серед яких для кожного користувача обов'язково знайдеться своя книга. Українські казки, пісні, твори геніїв української літератури записані на диски, також книги видавничої серії "Майдан. Пряма мова", яка була виходом Національним музеєм Революції Гідності. Упродовж 2014-2019 року зібрано понад 200 інтерв'ю. Євромайдан – драматичний період в історії України постає у спогадах, роздумах учасників. На початку май 2020 року наведено QR-код за допомогою якого можна прослухати оригінальні інтерв'ю, скориставшись сканером кодів, що є практично в усіх сучасних смартфонах.

Вже другий рік центральна міська бібліотека та Ямпільська селищна бібліотека співпрацюють з «Фундацією Дарини Жолдак», проводять просвітницькі заходи. Фонд надав бібліотекам реальні інструменти роботи з маленькими читачами: набір вправ на розвиток читання: літературно-ігровий практикум «Як приборкати Книжкозавра». Серед вправ – кросворди, ігри та творчі завдання, які вже були випробувані працівниками у минулому році. Приємний бонус від Фундації – книжки: казки, енциклопедії, художні твори сучасних авторів.

Дарування – це рух душі, безкорисна щедрість та добра воля дарувальника.

Факт надходження дарів у бібліотеку – це показник престижу бібліотеки, її місця в суспільному житті та науці. Працівники центральної міської бібліотеки щиро вдячні всім мешканцям Лиманської ОТГ, які подарували книги бібліотеці. Хочеться особливо звернути увагу та щиро та подякувати нашій читачці, Галині Майї Борисівні, яка залишила читачам бібліотеки більш ніж 600 книг. Книги вже чекають свого читача. Це авантюрні романи, історії незвичайних і складних жіночих долі, детективні романи, іронічні детективи та інші цікаві твори.

III. РОЗВИТОК ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ РЕСУРСІВ БІБЛІОТЕКИ

Формування єдиного фонду ЦБС здійснювалось у відповідності до державних та регіональних програм поповнення бібліотечного фонду з дотриманням принципів державності, актуальності, оперативності, систематичності, універсальності.

В 2020 році бібліотечний фонд бібліотек Лиманської ЦБС склав 285930 прим. документів, що на 3,6 % менше, ніж в 2019 році (в 2019 р. – 296631 прим. документів), з них 271278 прим. книг, 14474 прим. періодичних видань, 121 аудіовізуальних видань, 57 електронних видань.

За галузями знань бібліотечний фонд розподіляється таким чином:

ВСЬОГО	Сусп.- пол.	Природн.	Технічні	Спорт, мистецтво	Мовознавство	Художня література
285930	59540	16152	20060	9304	8821	172053
100%	20,8 %	5,7 %	7,0 %	3,2 %	3,1 %	60,2 %

За 2020 рік бібліотеки ЦБС отримали 6503 прим. документів, з них 4910 прим. книг, 1558 прим. періодичних видань, 35 аудіовізуальних видань.

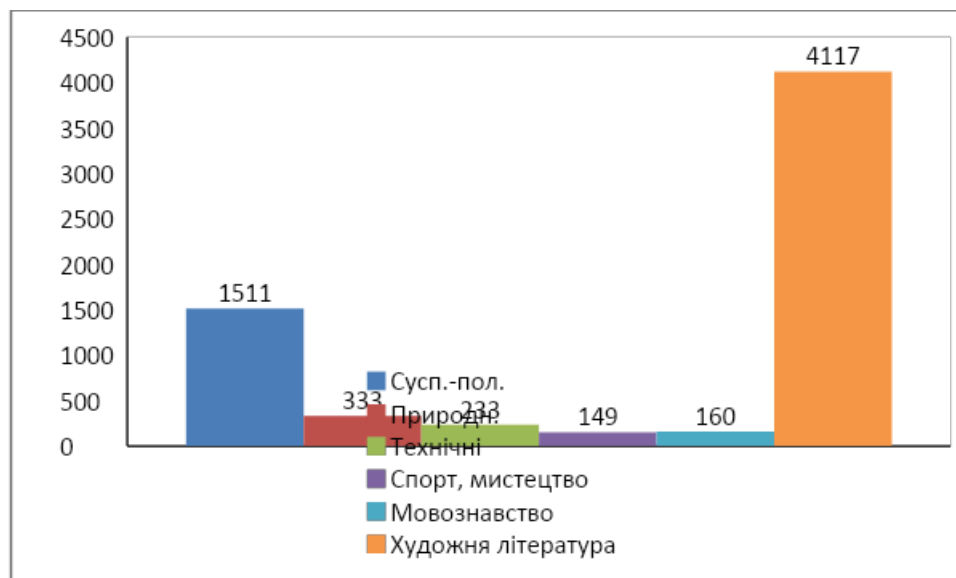
Згідно наказу Міністерства культури України від 10 вересня 2018 року № 797 «Щодо здійснення придбання україномовних книг для поповнення фондів публічних бібліотек» Лиманська ЦБС отримала 3295 прим. на суму 421252,77 грн.

В дар від спонсорів, благодійних фондів, організацій (БФ «Бібліотечна країна», Фундація Дарини Жолдак, РО УМТ «Світло на Сході», УБА, БО «БФ «Меморіальний центр Голокосту «Бабин Яр», Громадська спілка «Музей Харківської школи фотографії») – 807 прим. на суму 48577,20 грн., в дар від читачів – 645 прим. на суму 14322,00 грн., від Департаменту інформаційної та внутрішньої політики Донецької обласної державної адміністрації - 46 прим. на суму 2887,74 грн. З інших джерел (заміна нестачі при інвентаризації) надійшло 117 прим на суму 2256,00 грн.

Таким чином у 2020 році за джерелами надходження залучено нових видань книг:

За галузями знань в 2020 році 6503 примірника розподілено таким чином:

Серед усього скарбу бібліотечного фонду найбільшу цінність із погляду актуальності та оперативності надання користувачам інформації становлять періодичні видання. На II півріччя 2020 року з місцевого бюджету було виділено 44837,60 грн. на оформлення передплати періодичних видань для Лиманської ЦБС.

Для більш ефективного використання бюджетних коштів проводиться вивчення читацького попиту на періодичні видання. За результатами вивчення і здійснюється передплата періодичних видань для кожної бібліотеки – філії. Але через постійне подорожчання періодичних видань та урізання коштів на передплату з місцевого бюджету бібліотеки не мають можливості повноцінно задовольняти потреби користувачів в оперативній та актуальній інформації.

Протягом року надійшло 1558 прим. періодичних видань, які були відображені в Картотеці періодичних видань (всього назв 107), постійно здійснювався контроль за надходженням періодики. В кожную бібліотеку була передплачена місцева газета «Зоря», та майже в кожную – газета Верховної Ради України «Голос України». Високим попитом користуються серед читачів газети та журнали дозвільного характеру: «7я», «Хозяин», «Отдохни», «Добрые советы», «Люблю готовить», «Вяжем сами», «Вокруг света». Питому вагу в періодиці складають дитячі видання: «Барвінок», «В гостях у сказки», «У світі казок», «Пізнайко», «Маленькая фея», «Крилаті», «Умійко» та інших цікавих та яскравих журналів.

Збереження бібліотечних фондів, їхнє оновлення, задоволення потреб користувачів є однією з умов існування бібліотечного закладу. Тому для цього в бібліотеках згідно річного плану проводиться інвентаризація фонду.

В Зарічненській бібліотеці за результатами інвентаризації нестача склала 20 примірників книг на суму 108,21 грн., яка була замінена 20 прим. книг на суму 394,00 грн. В Карпівській бібліотеці не виявлено 7 книг на суму 27,33 грн., які були замінені 7 прим. книг на суму 148,00 грн. В Новоселівській бібліотеці нестача склала 21 прим. книг на суму 23,67 грн., яку було замінено 22 прим. книг на суму

437,00 грн. В Ямпільській бібліотеці нестача 41 примірника на суму 364,77 грн. замінена 53 примірниками на суму 1053,00 грн. В Колодязянській бібліотеці за результатами інвентаризації виявлено нестачу 15 примірників на суму 84,07 грн., які були замінені 15 примірниками на суму 224,00 грн.

В Зарічненській бібліотеці, Дробишевській бібліотеці № 1 була проведена передача фонду.

З фондів бібліотек Лиманської ЦБС було вилучено 17204 прим. документів на суму 12854,25 грн., з них 17100 прим. книг на суму 12246,20 грн. – як зношена література, 104 прим. книг на суму 608,05 грн. як нестача при інвентаризації.

Робота по вивченню фонду, а саме розділу «б1 Медичні науки» проводилась згідно річного плану ЦБС. Загальна кількість книг, що знаходиться в даному розділі, по всій ЦБС становила 2708 примірників, що складає 0,94% від загального фонду. Книговидача склала 3290 примірника.

Аналіз розділу «б1 Медичні науки» показав, що література з даної теми цікава всім категоріям користувачів. Найбільш запитуваними та популярними книгами стали: Карр А. «Нарешті я не курю», «Ваше здоров'я – в ваших руках», «Все про серце», «Медична енциклопедія», «Мати і дитина» тощо.

Бібліотеки інформували своїх читачів про літературу медичного спрямування як традиційними засобами, наприклад виставки, так і в онлайн просторі. Читачі в бібліотеці приймали участь у заходах: година здоров'я «Скажемо хворобі «НІ», інформаційна акція «Доросла розмова про ВІЛ/СНІД», зустріч з лікарем «Лабораторія здоров'я»; ознайомилися з книжковими виставками «СНІД – лабіринт страху», «Коронавірус: профілактика, інфікування та поширення», «Усе про медицину». Для онлайн користувачів представлені відео – порадики «Хто як миється», «Миємо руки з потішками», «Привітання без обнімання», відеотека «Твоя супер геройська зброя проти COVID 19 вірусу».

Книгозбірні намагаються розширювати діапазон своєї діяльності, здійснюючи просвітницьку роботу, створюючи у своїх стінах умови як для навчання, так і для спілкування читачів, використовуючи традиційні форми та виходячи у відкритий простір Інтернету активно впроваджуючи інноваційні технології.

Читацький попит – одне із важливих вимірювачів соціального критерію якості формування бібліотечного фонду. Незадоволений читацький попит у бібліотеці-філії фіксується в «Зошиті незадоволеного попиту». За типом видань читачі віддають однозначну перевагу художній літературі, і саме на неї зафіксовано найвищий незадоволений попит. В основному не вистачає творів українських класиків та сучасних світових авторів. У фондах не вистачає сучасної художньої літератури для широкого кола читачів (детективна, фантастична, пригодницька література, любовні, соціально-психологічні, історико-біографічні романи). Аналіз відмов на літературу показав, що більшість запитаних книг користувачі не отримали через відсутність їх у фондах бібліотек і зовсім мала кількість відмов на запит – зайняті іншими читачами.

Постійне вивчення бібліотеками читацьких запитів, потреб, незадоволеного попиту на конкретну літературу, загальні теми та напрями дають можливість позитивно впливати на державну політику комплектування бібліотечних фондів, керівництво читанням, з метою сприяння формуванню всебічно розвиненої особистості, свідомого громадянина – патріота України.

На базі Центральної міської бібліотеки для дорослих згідно з річним планом відбувся семінар «Сучасні вимоги до обліку бібліотечного фонду», де були присутні працівники структурних підрозділів бібліотеки та спеціалісти селищних та сільських бібліотек. Під час мультимедійної презентації були наголошені акценти сумарного та індивідуального обліку бібліотечного фонду, особливості ведення документації, реєстраційної картотеки періодичних видань. Дуже продуктивним та результативним виявився обмін досвідом сільськими бібліотекарями з питань ведення документації при обслуговуванні користувачів: формулярів, щоденників роботи, єдиної реєстраційної картотеки користувачів, а також документів з обліку бібліотечного фонду. Під час проведення практичного заняття бібліотекарі закріпили свої знання та навички з аналітичного опису статей.

ІУ. БІБЛІОТЕКА ЯК СУЧАСНИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР

Обслуговуючи читачів різних категорій, бібліотекарі намагаються максимально задовольнити їх запити. Для переселенців бібліотека стала місцем отримання необхідної інформації та допомоги при оформленні документів для, проведення дозвілля, спілкування. Для мешканців громади в бібліотеці діє безкоштовний Інтернет зв'язок та бібліотечна WI-FI зона, де користувачі можуть самостійно або за допомогою отримати інформацію органів влади будь-якого рівня та знайти відповідь на необхідні запити. Для користувачів центральної міської бібліотеки, центральної дитячої бібліотеки ім. Т.Г.Шевченка, міської філії № 1, № 7, Дробишевської, Зарічненської, Ямпільської, Рідкодубівської та Шандриголівської бібліотек діє відкритий доступ до мережі Інтернет, а також є можливість використання бібліотечної WI-FI зони, завдяки сучасним технологіям читачі мають змогу знайти відповідь на будь-які питання різноманітної тематики. До уваги користувачів – інформаційні ресурси бібліотеки, а це не тільки книжковий фонд та періодика, а і доступ до Інтернет. Не всі читачі мають комп'ютери, а в бібліотеці вони можуть регулярно займатися в Інтернет-центрі. Ті читачі, які мають власні комп'ютерні пристрої, але не мають Інтернет зв'язку, використовують бібліотечну WI-FI зону. Для переселенців в ЦМБ організовано консультаційний пункт «На допомогу переселенцям», а в кожній сільській бібліотеці діє інформаційний куточок, на якому представлена правова інформація по забезпеченню прав переселенців. Та головне – це індивідуальне спілкування з читачами-переселенцями, яке базується на максимальній увазі, доброзичливості та турботі.

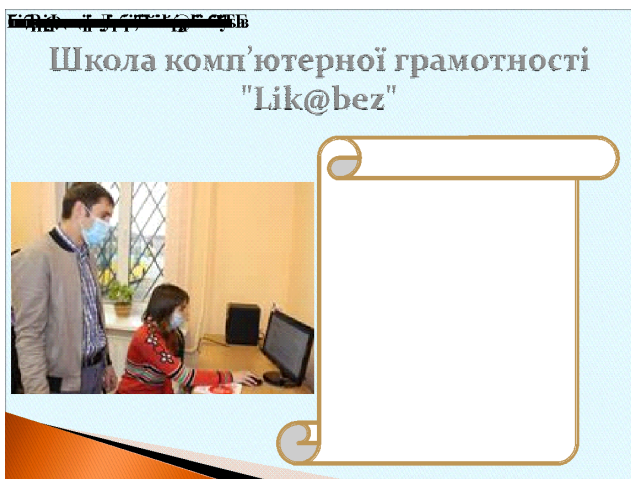
За допомогою доступу до Інтернету в бібліотеках надаються наступні послуги:

- Допомога в освоєнні комп'ютерних навичок;
- Друкування тексту, сканування, копіювання, збереження інформації на електронному носії;
- Виконання складних довідок;
- Підготовка засобів навігації у ресурсах (тематичні списки корисних та цікавих адрес, створення описів ресурсів-вебліографія);
- Безкоштовне отримання консультаційної допомоги в пошуку та виборі джерел інформації.

Застосування інтерактивних форм підтримання інтересу до читання:

- On-line опитування
- On-line вікторини
- On-line тестування
- Голосування
- Скайп зустрічі

Користувачам центральної міської бібліотеки надаються послуги ксерокопіювання, сканування, скайп-спілкування, надається допомога в реєстрації

на сайтах пенсійного фонду, реєстрації на ЗНО та інші On-line послуги, продовжує роботу школа комп'ютерної грамотності «Lik@bez для початківців». При проведенні масових заходів широко використовуються найрізноманітніші мультимедійні засоби та новітні технології. Їх використання дає широкі можливості для модернізації форм роботи з користувачами.

Незмінним вже більше чотирьох років є навчання бібліотечних працівників системи у школі комп'ютерної грамотності. Змінювались теми, категорії фахівців, засоби та форми проведення занять, але завжди залишалось головне – бажання навчитися працювати в сфері інформаційних технологій. Та результати цих старань ми бачимо в проведенні масових заходів, створенні блогів бібліотек (створено 12 блогів та 17 сторінок Facebook), проведення занять по організації конференцій та веб-семінарів в Zoom, бажанні йти до бібліотек користувачів та інше. Кількість осіб, які скористалися доступом до Інтернету всього – 4911

живі читачі Інтернет в бібліотеці – 2154, прихильники на блозі – 64, прихильники на Facebook – 2693

кількість онлайн заходів – 165 , відвідування онлайн-заходів всього – 5332,

живі відвідування Інтернет в бібліотеці – 4065, перегляди на блозі – 9059, відвідування Facebook (колонка К) – 115746

видано Інтернет документів всього – 130342

Інтернет видача в бібліотеці – 5537 , перегляди на блозі – 9059, відвідування Facebook (колонка К) – 115746

Розвиток технологій радикально трансформує звичні предмети і століттями сформовані громадські простори і відносини. Навіть такі, здавалося б, консервативні суспільні інститути, як бібліотеки, все швидше змінюються до невпізнання. Перед бібліотеками Лиманщини стоїть завдання довести свою конкурентоспроможність у цифровій ері не тільки в якості книгосховищ. Саме тому провідні бібліотеки Лиманської ЦБС приймають правила гри часу і навчаються, щоб у майбутньому перетворитися на високотехнологічні медійні центри. Навчання проводить методико-бібліографічний відділ Лиманської ЦБС. Теми навчань різноманітні, цього року акцентували увагу на створенні блогів міських, сільських, селищних бібліотек, та створенні бібліотечних сторінок Facebook, як засобу розвитку професійної комунікації, інструментів бібліотечних новин, засобів зворотнього зв'язку між користувачем та бібліотекою.

V. ДІЄВІ ФОРМИ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ТА ПРОСУВАННЯ ЧИТАННЯ

З метою забезпечення неухильного дотримання вимог постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» більшість масових заходів було перенесено в медійну сферу.

Карантин – це не причина припиняти бібліотечний процес, в умовах пандемії бібліотекарі Лиманщини пере формували свою роботу, в соціальних мережах відстеженні масові заходи, в світлинах висвітлені спілкування з читачами, рекламуються культурні послуги діяльності бібліотек. Існують сервіси, які допомагають зробити цей процес легким і цікавим. Звісно, можна користуватись Skype чи влаштовувати групові чати-дзвінки-конференції в месенджерах типу Viber, Telegram та інших. Але куди зручніше користуватись інструментами, які максимально пристосовані для навчання і є простими в користуванні.

Масові заходи, які проводяться нині бібліотеками системи, мають інформаційну та інноваційну насиченість, креативність та різноманітність форм, нестандартні підходи до їх проведення. Бібліотеки своєю діяльністю брали участь в реалізації державних, обласних, міських програм та працюють над реалізацією загальносистемних заходів та проектів.

1. Інформаційна підтримка міських програм

Головним напрямком в роботі бібліотек Лиманської ЦБС стало поліпшення національно-патріотичного виховання дітей та молоді. Метою національно-патріотичного виховання в бібліотеках сьогодні є становлення

громадянина – патріота України, готового самовіддано розбудовувати її як суверенну, незалежну, правову державу, забезпечувати її національну безпеку, знати свої права і обов'язки, сприяти єднанню українського народу, громадянського миру і злагоди в суспільстві. В межах **програми «Про заходи щодо поліпшення національно-патріотичного виховання дітей та молоді Лиманської ОТГ на 2017 – 2020 роки»** проведено цикл патріотичних заходів, форми яких дуже різноманітні. Серед них такі, як година соборності, єдності, мужності, уроки пам'яті, скорботи, патріотичні бесіди, зустрічі, подорож в історію та інші. Значимість бібліотек залежить від того, що вони можуть запропонувати своїм читачам. Особливо актуальною є організація та поширення інформації про героїчні вчинки українських військовослужбовців, волонтерів та інших громадян, які зробили значимий внесок у зміцнення обороноздатності України. Події останнього часу спонукали до оновлення інформаційних стендів, книжкових виставок. В роботі з читачами важливим є повсякденне виховання поваги до Конституції України, законодавства, державних символів. Робота спрямована на виховання в дітей та молоді національної самосвідомості, осмислення моральних цінностей, історії, систему вчинків, які мотивуються вірою, волею, усвідомленням відповідальності.

В бібліотеках-філіях району проведені заходи до дня Соборності України, дня пам'яті героїв Крут, дня вшанування пам'яті Героїв Небесної Сотні, до річниці з дня виведення військ з Афганістану та інші заходи національно-патріотичного характеру. З метою відзначення Дня **Соборності України**, проголошення Акта Злуки Української Народної Республіки й Західноукраїнської Народної Республіки в бібліотеках системи оформлені інформаційні зони, присвячені ідеям української соборності: книжкові виставки «На шляху до Соборної України» (ЦМБ), «Соборна мати Україна – одна на всіх, як оберіг» (міська філія № 1), «Твоя країна Україна» (Дробишевська), «Моя країна. Прекрасна і Соборна» (Ярівська), виставки-експозиції «Соборність України: історія, факти» (Новоселівська), «Соборність України: історія та факти» (міська філія № 7),

«Об'єднання УНР з ЗУНР в єдину, велику, Соборну Україну» (Ставчанська), тематична полиця «Україна – єдина країна» (Колодязянська), «Україна – наша суверенна держава» (Дробишевська філія № 1), хроноскоп «Очима істориків, мовою документів» (Озернянська). Тематичні виставки оформлені з використанням державних символів України: Державний прапор України, герб, гімн, калина, колоски жита та пшениці, на українському рушнику, представлена література по історії України про Акт злуки УНР та ЗУНР, який було проголошено 22 січня 1919 року на Софійській площі у Києві, а також енциклопедії, словники, довідники та статті з періодичних видань,

що розповідають, як розірваний український народ визволився з неволі – Наддніпрянщина вийшла з Російської, а Західна Україна з Австро-Угорської імперії – і об'єдналася на своїй землі в єдиний Українській державі. З матеріалів можна дізнатися про історичний акт об'єднання українських земель в одній державі, про події створення незалежної держави. Україна мужньо існування. Є документи, де український народ вдячний за те, що боролися за об'єднання всіх національно-демократичних сил, словом і ділом намагався відродити незалежну Соборну Україну. Об'єднання українських земель відбулося з ініціативи українського народу. Відвідувачі міських та сільських бібліотек оглянули заставки, які отримали інформацію про Акт злуки України, який є символом прагнення єдності.

Історичні перегляди «Рідна Батьківщина, ти одна, ти єдина» (Ярівська), «Україна – Соборна держава» (Новоселівська), «І обнялися береги, одного вічного народу!» (міська філія № 7), «Моя країна. Прекрасна і Соборна» (бібліотека сел. Нове) знайомили присутніх з одним із найважливіших і найскладнішим періодом в історії українського народу XX століття, з цікавими фактами про Україну, про події минулих років. Читачі поглибили свої знання про історію виникнення свята Соборності України, визначилися з поняттям «соборність», яке включає в себе єдність і згуртованість. Діти розповідали вірші, брали участь у вікторині, присвяченій Соборності, взявшись за руки, утворили живий ланцюг. Заходи спрямовані на

виховання в учнів любові до Батьківщини, українського народу, державної мови. Привити обов'язок берегти і зміцнювати рідну державу, ніколи не забувати про сумний досвід минулого, з оптимізмом дивитись у майбутнє.

В Тернівському НВК для дітей середнього віку відбулася історична бесіда «Ти будеш жити у моєму серці – Україно!». Діти познайомилися з історією України та з вирішальними подіями 22 січня 1919 року у Києві на майдані, де було проголошено злуку всіх українських земель в одну спільну Соборну Українську державу, дізналися про боротьбу народу за своє існування, збереження мови та культури. День Соборності України нагадує всім

В Тернівському НВК для дітей середнього віку відбулася історична бесіда «Ти будеш жити у моєму серці – Україно!». Діти познайомилися з історією України та з вирішальними подіями 22 січня 1919 року у Києві на майдані, де було проголошено злуку всіх українських земель в одну спільну Соборну Українську державу, дізналися про боротьбу народу за своє існування, збереження мови та культури. День Соборності України нагадує всім

В Тернівському НВК для дітей середнього віку відбулася історична бесіда «Ти будеш жити у моєму серці – Україно!». Діти познайомилися з історією України та з вирішальними подіями 22 січня 1919 року у Києві на майдані, де було проголошено злуку всіх українських земель в одну спільну Соборну Українську державу, дізналися про боротьбу народу за своє існування, збереження мови та культури. День Соборності України нагадує всім

В Тернівському НВК для дітей середнього віку відбулася історична бесіда «Ти будеш жити у моєму серці – Україно!». Діти познайомилися з історією України та з вирішальними подіями 22 січня 1919 року у Києві на майдані, де було проголошено злуку всіх українських земель в одну спільну Соборну Українську державу, дізналися про боротьбу народу за своє існування, збереження мови та культури. День Соборності України нагадує всім

нам, що Україна – нероздільна, що немає окремої Східної і Західної України, а що у нас єдина держава і ми – єдиний народ.

Про одне із найважливіших державних свят, роль якого в історії країни важко переоцінити – День Соборності України йшлося на патріотичній годині «Соборна мати Україна – одна на всіх, як оберіг» в міській бібліотеці-філія № 1, яка гостинно зустріла своїх активних читачів – дітей і вихователів середньої та старшої групи ДНЗ № 8 «Джерельце» на чолі з

завідуючою Наумовою Н.

І. Захід розпочався Державним гімном України, діти вбрані в національний одяг читали вірші, разом з вихователями співали пісні про нашу Україну, всі разом переглянули мультфільми про національні символи України. Присутні

ознайомитись з історією виникнення свята, з історичними фактами та подіями нашої країни, сьогоденням та майбутнім українського народу. 22 січня прийнято відзначати як свято – День Соборності України, від 1919 року, коли було проголошено Акт Злуки Української Народної Республіки і Західноукраїнської народної республіки в єдину Українську державу.

Слайд-екскурс «Ти одна неподільна, Україна моя рідна!» відбувся у Центральній дитячій бібліотеці ім. Т.Г. Шевченка для учнів 7-Б класу ЗОШ № 2 (кл.

керівник Потапенко І.М.). Захід розпочався з Державного гімну України, бібліотекар познайомила дітей з історією України та з вирішальними подіями 22 січня 1919 року на Софійській площі у Києві, де було

проголошено Акт злуки всіх українських земель в одну спільну Соборну Українську державу. На заході лунали патріотичні вірші у виконанні Бутової Олександри та Кирилової Валерії. Присутні переглянули відеоматеріал про Соборність України. З дітьми була проведена практична вправа «Одне ціле» щодо

усвідомлення як можна бути сильними разом! Ця вправа розкрила для хлопців та дівчат поняття «єдність» та «соборність». На завершення заходу бібліотекар ще раз наголосила, що цей день є святом єднання й загальної відповідальності за сьогодення й майбутнє нашої Батьківщини, що єдність – це сила, всі присутні, взявшись за руки, пригадали назви міст України. Мета: виховувати патріотичні почуття, розвивати інтерес до вивчення історії Батьківщини, збагачувати запас знань про життя українського народу, учити толерантності, доброті, єдності. До заходу була оформлена виставка-перегляд «Єдина духом Україна».

На долю нашого народу випало багато героїчного і водночас трагічного. Здавна земля наша була ласим куснем для сусідів. Історія України – це історія народу, який

протягом багатьох століть боровся за свою незалежність та єдність. Ідея єдності нашої держави була однією з найзаповітніших мрій українців. 22 січня 1919 року в Києві було урочисто проголошено Універсал соборності, в якому говорилось про те, що однині воєдино об'єднуються століттями

відірвані одна від одної частини єдиної України, Західна та Східна. Тепер є єдина, незалежна Українська республіка. На базі Ямпільського НВК бібліотека разом з клубом провели історично-патріотичний альбом «Соборність України: історія, факти». На заході лунали пісні, діти декламували вірші. Особливо усім сподобався запальний український танок у виконанні учениць молодших класів. Знайомлячи присутніх з книжковою виставкою, бібліотекар намагалася донести позитивну іміджеву інформацію про Україну, в цілому, захід спрямований на виховання в учнів любові до Батьківщини, українського народу, державної мови, привити обов'язок – берегти і зміцнювати рідну державу, ніколи не забувати про сумний досвід минулого, з оптимізмом дивитись у майбутнє.

Заходи проведені спільно з клубними закладами та школами для учнів

середнього та старшого віку: година єдності «Україна – єдина країна» (Ставчанська),

інформаційна година «Соборна мати Україна – одна на всіх, як оберіг» (Рубцівська), час історії «Соборність України: історія та факти»

(Дробишевська) розкрили походження державних символів, розповіли цікаві факти з історії України, познайомили з біографіями відомих українців, які доклали зусиль до об'єднання України в 1919 році. Мета заходів: поглибити знання з історії виникнення свята Соборності України, виховувати у школярів почуття патріотизму та любові до своєї рідної вітчизни, щоб зберегти державотворчий потенціал ідеї соборності, як запоруки нерозривності і єдності нашої держави. На заходах лунали патріотичні вірші, пісні та виконані танцювальні композиції, присутні переглянули документальні відеофільми про події 1919 року. Соборність землі України – духовне єднання всіх територій, які історично належали нашому народові, єдність і цілісність загальної території України, недоторканність її кордонів. Соборність означає, що Україна має свою єдину національну державу, яку створює сам народ, як вільну, суверенну, демократичну, правову і соціальну державу. Заходи націлені на виховання національної свідомості і людської гідності, відродження паростків духовності, формування рис громадянина Української держави, поглиблення знань про історичний факт злуки українського народу.

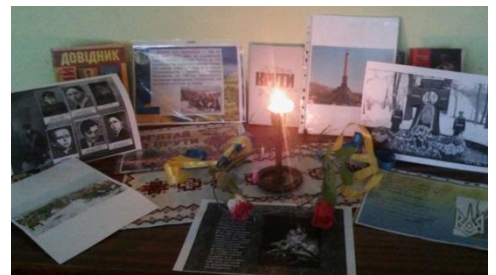
В межах заходів національно-патріотичного виховання дітей та молоді в бібліотеках системи до **дня пам'яті героїв Крут** до уваги читачів були організовані інформаційні зони з використанням матеріалу щодо бою під Крутами – тематичні виставки: «Крути: і біль, і сум, і вічна слава» (ЦМБ), виставка-пам'ять «Пам'ятай про Крути» (Дробишевська, Новоселівська, Колодязянська, Закітнянська), «З честю впали герої за Україну свою» (Рубцівська), «День пам'яті героїв Крут» (Тернівська), які розкрили історію бою під Крутами у січні 1918 року, умови Брест-Литовського

мирного договору.

Інформаційні зони склалися із тематичних добірок книжок, віршів та оповідань, сценаріїв, періодичних видань до цієї трагічної дати, багато матеріалів, взяті із важкодоступних діаспорних видань, які

публікуються в Україні вперше. Відомі українські історики, публіцисти аналізують та розкривають причини трагедії бою під Крутами. Українські письменники також не залишилися осторонь цих історичних подій. Представлені матеріали показали, що битва під Крутами є символом героїзму української молоді і нинішнє покоління повинно знати і пам'ятати подвиг українських патріотів.

Для учнів 9-А, 9-Б та 11 класів у ЗОШ № 3 відбулася Інтернет подорож «Пам'ятай про Крути», який підготували і провели працівники центральної дитячої

бібліотеки ім. Т.Г. Шевченка. На заході бібліотекар Парфьонова О.А. ознайомила учнів з хронологією подій, віршами, переглядом відео «Пам'ятай про Крути», «Крутянські зорі» присвяченими цій даті. Варибрус Микита прочитав Молитву полеглим героям, після якої присутні під звучання «Реквієм» Моцарта вшанували пам'ять героїв хвилиною мовчання. Завершився захід відеоматеріалом, який детальніше познайомив з буднями курсантів Львівського ліцею імені героїв Крут, майбутніх захисників України та традиційним заклик «Слава Україні! Героям Слава!».

В Новоселівській селищній бібліотеці

разом зі
школою та
клубом
провели

день скорботи «Червона калина на білому снігу». Присутні на заході були учні 8-9 класів. Мета заходу: поглибити знання учнів про події під Крутами 29 січня 1918 року, формувати у читача почуття патріотизму, готовність захищати

Батьківщину. Присутні на заході дізналися про історичну подію зі слів бібліотекаря, діти хвилиною мовчання вшанували пам'ять загиблих героїв Крут.

В Шандриголівській сільській бібліотеці проведено урок історичної пам'яті "Згадаймо юність, що горіла в Крутах".

Метою заходу було формування в учнів почуття патріотизму, любові до свого народу, його історії та героїчного минулого; формування інтересу до літератури про бій під Крутами. Присутні переглянули документальний фільм "Лист без конверта", зачитали присутнім вірш П.Тичини "Пам'яті тридцяти", були зачитані імена героїв, вшанували пам'ять загиблих хвилиною мовчання. Захід було проведено спільно з СБК.

У центральній міській бібліотеці з метою вшанування пам'яті українських юнаків, що полягли у бою під Крутами у січні 1918 року, була розгорнута

виставка-реквієм «Нам не забути славу Крут». Читачі змогли ознайомитися з літературою, в якій зібрані спогади учасників та очевидців цього бою, їх рідних та близьких, з реальними обставинами трагедії під Крутами та про її резонанс у часі і просторі. Високим словом

поезії сказано і написано про Крути багато. Щоб донести це до читача у бібліотеці пройшли патріотичні читання «Співаємо славу тим подіям». Присутні декламували вірші Тичини П., Стельмаха Б., Стефановича О. та інших з книги «Героїка трагедії Крут». Пам'ять про героїв буде виховувати нове покоління – міцне, життєрадісне, героїчне.

Урок історичної пам'яті «Пам'ять про героїв незгасима» (Ярівська), година скорботи «Червона калина на білому снігу» (Новоселівська), «Червона калина на білому снігу» (міська філія № 7) ознайомили відвідувачів з однією із найтрагічніших сторінок в історії України, подіями, що відбувалися 29 січня 1918 року під Крутами, познайомили з біографіями відомих українців, які брали участь в подіях під Крутами та з історією створення Української Народної Республіки в цілому. Бібліотекарі розповіли про студентів, які без вагань віддали своє життя в ім'я волі свого народу за свободу і незалежність нашої держави. Хто були ті юні завзятці? Чого прагнули гімназисти 6-8 класів і молоді студенти, що не визнавали війни і смертної кари, засуджували будь-яке насильство, а тим паче – вбивство? Коли вдарив останній час молодії України, вони – 300 юнаків – пішли проти 13000 більшовиків. І полягли всі... Це символ нескореного духу нашої нації. Діти читали вірші про Крути Павла Тичини «Пам'яті тридцяти», звучала пісня Павла Дворського «Балада про Крути». Присутні хвилиною мовчання вшанували пам'ять загиблих.

Відео перегляд «Історична драма «Крути» відбувся в міській бібліотеці-філії № 1.

Історичний часопис «Пам'ять про Крути» (Дробишевська) познайомив відвідувачів з однією сторінкою нашої історії, усвідомили суть трагедії, ім'я якої Крути, з історією створення Української Народної Республіки, подіями, що відбувалися у січні 1918 року під Крутами та познайомили з біографіями відомих українців, які брали участь в бою під Крутами. За свободу України полягли нескорені герої, що виступили проти терору радянської Росії. Бібліотекарі розповіли про те, як сотні студентів, які були інтелектуальною елітою України, померли на оголошеній війні у нерівному бою. Трагічна доля спіткала більшість із київських курсантів, але померли вони за Україну, вони не загинули марно, вони житимуть в віках. Їх героїзмом пишається вся незалежна Україна. На заходах декламували поетичні твори присвячені юним героям, присутні переглянули документальний фільм про події під Крутами у січні 1918 року, пам'ять полеглих героїв вшанували хвилиною мовчання.

До дня вшанування учасників бойових дій на території інших держав та до 31-ї річниці з дня виведення військ з Афганістану в Лиманській централізованій бібліотечній системі проведено цикл заходів

патріотичного напрямку. В міських та селищних бібліотеках організовані інформаційні зони про Афганську війну. Минуло багато років з того часу, але пам'ять про далеку Афганську війну жива. Історичний хроноскоп пам'яті «Чорне крило Афгану» (ЦМБ), календар-пам'ять «І поклик мій – Афганістан» (міська філія

№ 1), виставка-вшанування «Не загасимо свічу пам'яті» (Дробишевська), «Відлуння Афганських гір» (Ямпільська) нагадали читачам різних вікових категорій про історичні події тієї війни, у якій Україна втратила близько 4 тисяч молодих хлопців, з яких є і наші земляки.

13 лютого у ЗОШ № 2 працівники центральної дитячої бібліотеки ім. Т.Г. Шевченка з учнями 7 «А» класу провели годину запитань і відповідей «Вогненними дорогами чужих країн». Бібліотекар розповіла про історичні події афганської війни та познайомила з творами про афганську війну, переглянули відео «Чому почалася війна?», прослухали відеоряд пісень. На захід був запрошений ветеран афганської війни, голова громадської організації української

спілки ветеранів Афганістан, А.Б. Риков. Андрій Борисович розповів про роки служби в Афганістані, як приймав участь у бойових діях, про події війни, в яких приймали участь наші земляки, про нелегкі будні воїнів-інтернаціоналістів, які з честю виконували свій обов'язок, проявивши в складних умовах вірність присязі, мужність і героїзм. Учні задавали Андрію Борисовичу багато хвилюючих їх питань. В кінці заходу разом з учнями поіменно пригадали загиблих героїв-земляків, хвилиною мовчання вшанували пам'ять загиблих.

Ця війна залишиться назавжди болем у серці нашого народу. Через горнило радянсько-афганської війни пройшло більше 16 тисяч українців, з них 3360 загинули, 60 зникли безвісті, або потрапили в полон.

Роковинам виводу військ з Афганістану присвячено історичний архів «Відлуння Афганських гір» (Ямпільська бібліотека). Присутні

згадали
воїнів-земляків

Матейченко Петра та Резнікова Анатолія, що служили в Афганістані. Наш обов'язок виховати у підростаючого покоління повагу і пошану до

воїнів-інтернаціоналістів, формувати уяву про військовий обов'язок і вірність. Бібліотекар запропонувала переглянути презентацію «Афганістан болить в моїй душі», на заході лунали пісні про Афганістан.

В день 31-ї річниці з дня виведення військ з Афганістану в Дробишевській бібліотеці пройшов день вшанування воїнів-інтернаціоналістів «Не загасимо свічу пам'яті». Всі присутні мали змогу схилити голову в знак пошани перед світлою пам'яттю наших односельців Василя Морозова та Полухіна Олександра, які загинули в пеклі страшної, неоголошеної Афганської війни, присутні послухати розповідь про земляків, переглянути світлини та матеріали про їхнє життя та подвиг, які зберігаються в бібліотеці.

В приміщенні Озернянської сільської бібліотеки разом з СБК с. Крива Лука проведена година пам'яті «Живим і полеглим присвячується». На захід був запрошений Кібальнік Микола Петрович, воїн-афганець стокової служби, 1981-1983 роки. Бібліотекар розповіла про історичні події афганської війни, пригадали героїв-земляків, хвилиною мовчання вшанували пам'ять загиблих.

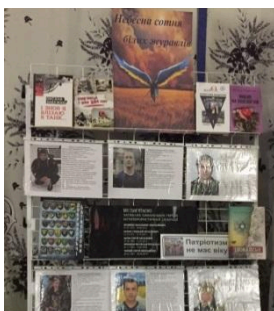
Минуло стільки років з того часу, але пам'ять про далеку Афганську війну жива і стерти події війни не зможе ні час, ні відстань. В Новоселівському селищному клубі разом з бібліотекою та старостинським округом провели годину вшанування воїнів-інтернаціоналістів «Не згасимо свічу пам'яті». Вже стало доброю традицією запрошувати воїнів-афганців: Кулікова Едуарда та Шевченко Олега. З теплим та добрим словом до воїнів-інтернаціоналістів та до всіх присутніх звернулася староста Меделяєва Н.В. і

закликала молодь вшанувати пам'ять героїв. Найвищою нагородою для тих, хто уцілів, є життя, а для загиблих – пам'ять. Староста вручила подарунки, воїни-афганці були дуже вдячні. Діти підготували вірші та пісні про Афганістан. Присутні поіменно пригадали загиблих героїв-земляків, хвилиною мовчання вшанували пам'ять загиблих.

Виконуючи Указ Президента України від 11 лютого 2015 року № 69 «Про вшанування подвигу учасників Революції Гідності та увічнення пам'яті Героїв

Небесної Сотні» в бібліотеках Лиманської централізованої бібліотечної системи оформлені інформаційні зони патріотичного спрямування з використанням матеріалів про події Революції Гідності: тематичні виставки: «Пам'ятайте їхні імена» (ЦМБ, Колодязянська), «Євромайдан: хроніка подій» (міська філія № 1), «У свободи світу – героїзм, у Свободи – Герої свої» (міська

філія № 7), «Небесна сотня білих журавлів» (Шандриголівська), «Небесна Сотня» (Новоселівська, Ставчанська, Дробішевська філія № 1). Організація тематичних виставок націлена прищеплювати любов до Батьківщини, виховати патріотичну свідомість, розвивати бажання стати гідними громадянами, вшанувати пам'ять Героїв Небесної Сотні. Відвідувачі знайомилися з подіями, які відбувались в

Україні з листопада 2013 по лютий 2014 років, із списком загиблих, відвагою, самовідданістю, силою духа громадян, завдяки яким було змінено хід історії нашої держави. Хто вони, Герої Небесної Сотні? Хто ті люди, які віддали

найдорожче, що має кожен з нас – своє життя. Вони гинули за честь, гідність, волю українців, за свою Батьківщину. Невинна кров, пролита на нашій землі, взиває до небайдужих сердець: вони померли, щоб ви жили; перед ними погасло сонце життя, щоб сонце правди сіяло над нами. Герої Небесної Сотні завжди житимуть в наших серцях!

В ці лютневі дні з метою вшанування героїв Небесної Сотні, патріотів, які

змінити хід історії нашої держави та створили основу для майбутньої України, в бібліотеках системи проведено низку заходів патріотичного напрямку. Для дітей середнього та старшого шкільного віку спільно з клубними закладами та НВК

проведено годину

вшанування «Небесній Сотні – шана і молитва» (Ставчанська), урок пам'яті «Небесна Сотня з нами» (Новоселівська). Діти прослухали інформацію про події, які відбулися у 2014 році на Майдані Незалежності у місті Києві. Лунали

патріотичні вірші та пісні про героїв,

переглянули відеофільми про події Майдану «Небесна Сотня» та інші, прослухали неофіційний гімн Небесної Сотні «Пливе кача», згадали земляків, які загинули під час АТО, запалили свічку та вшанували пам'ять загиблих героїв хвилиною мовчання. Спасибі всім, хто відстояв майдан, за яскравий приклад мужності, сили духу, чесності та патріотизму.

Для учнів старших класів Ямпільського НВК бібліотекар селищної бібліотеки разом з клубом провели захід, присвячений пам'яті загиблих у трагічні дні 2014 року. Старшокласникам нагадали хронологію подій Революції гідності, причини та наслідки того, що відбувалося на Майдані.

Діти розповідали вірші, згадували загиблих героїв та вшанували їх пам'ять хвилиною мовчання. Бібліотекар ознайомила присутніх зі збіркою Тетяни Домашенко «Небесна Сотня йде в віки», подарованою авторкою бібліотеці на форумі видавців у м. Львові. Поетеса, учасниця Революції Гідності є автором крилатого образу «Небесна

Сотня воїнів Майдану» 22 лютого 2014 року, зразу після трагічних подій у Києві. На заході присутні переглянули відео фільм «Небесна Сотня – ангели, які тримають українське небо», слухали «Реквієм за Небесною Сотнею» Наталки Карпи та пісня у виконанні учениці школи Гревцової Насті. В Ямпільській селищній бібліотеці організована віртуальна галерея «Небесна Сотня з нами».

Інформаційні повідомлення для читачів різних вікових категорій «Хоробрим серцям присвячується» (міська філія № 1, 7) нагадали про трагічні події, які відбувались в Україні з листопада 2013 по лютий 2014 роки, про розстріл майдану 20 лютого 2014 року, згадали всіх загиблих героїв, які, не зважаючи на молоді роки, пішли у бій із несправедливістю, заради незалежності своєї держави. Кожен з них вчинив подвиг, який показав, що українська нація є незламною і прагне збудувати нову державу, заради якої вони віддали

своє життя. Бібліотекар філія № 7 познайомила присутніх з книгою видатної української письменниці Марії Матіос «Приватний щоденник. Майдан. Війна», діти декламували вірші про Майдан «Небесна Сотня», «Мамо, не плач...». На заходах присутні оглянули альбом-добірку, де вміщені фото та список всіх загиблих патріотів, запалили свічку пам'яті та вшанували пам'ять Героїв Небесної Сотні

хвилиною мовчання. Читачі міської філія № 1 мали можливість переглянути відеофільм «Дебальцеве. Як це було?».

Для учнів 8 класу гімназії Центральна дитяча бібліотека ім. Т.Г. Шевченка провела акцію пам'яті «Небесна сотня білих журавлів». Розпочався захід піснею Павла Дворського «Ангели майдану». Бібліотекар Парфьонова О.А. розповіла присутнім учням, що згідно Указу Президента України «Про вшанування подвигу учасників Революції гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні» в нашій країні встановлено особливий пам'ятний день – День Героїв Небесної Сотні, який

відзначається щорічно 20 лютого. Під час заходу прозвучали поезії, присвячені подіям Євромайдану та Героям Небесної Сотні, присутні переглянули відео «Пам'яті Героїв Небесної Сотні» та «Небесна Сотня... Тільки щоб не даремно». Під звуки Моцарта «Реквієм» вшанували пам'ять загиблих хвилиною мовчання. Зробивши, власноруч, паперових журавлів, що символізують загиблих героїв, чистоту наших помислів, підлітки сфотографувались напам'ять. Захід не залишив нікого з присутніх байдужими.

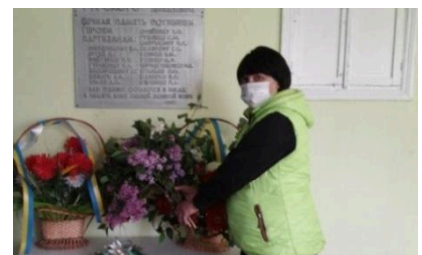

В Шандриголівській бібліотеці спільно з будинком культури відбулася година вшанування «Небесна сотня білих журавлів». Бібліотекар та старшокласниця розповіли про те яка страшна ціна була заплачена за нашу свободу та оновлення

нашої країни. Ціна власного життя, яке віддали найкращі за свої переконання. І більшість із них – молоді та сильні, ті що тільки починали жити. Учні декламували вірші про Майдан, присутні переглянули слайди «Крути 1918 – Майдан, Київ, 2014», відео фільм «Хроніка подій Революції Гідності», інсценізацію «Притчі про 4 свічки». Вшанували пам'ять Героїв Небесної Сотні хвилиною мовчання. Захід націлений на виховання у читачів глибоких патріотичних почуттів та формування активної громадської позиції відвідувачів щодо єдиної, цілісної держави.

У 2020 році виповнюється **75-та річниця перемоги** над нацизмом у Другій світовій війні. Друга світова війна стала найбільш кривавою і жорстокою в історії людства. Бібліотеки приєдналися до вшанування ветеранів війни та пам'яті всіх, хто постраждав від нацизму. Кожен рік віддаляє нас від тієї незабутньої і переможної весни 1945 року. Та

живою і невмирущою є пам'ять про тих, хто ціною власного життя відстояв мир, свободу і незалежність Батьківщини, врятував світ від фашистської навали. З нагоди дня пам'яті в міській бібліотеці-філії № 7 (мікрорайон «Східний») відбулося покладання квітів до меморіальних дощок. Пам'ять про героїв живе в серці кожного з нас. Пам'ятаємо! Вшановуємо! Дякуємо!

Ніхто не забутий, на полі ніхто не згорів: солдатські портрети на вишитих крилах пливуть... Покладання квітів до Дня пам'яті та примирення «Квіти пам'яті» (Ямпільська). Квіти – на граніті, на броні. Сонце усміхається мені. Пам'ять серця... Пам'ять сивини... Пам'ять тих, що не прийшли з війни.

Все далі і далі відходять від нас грізні і важкі роки Другої світової війни. Дорогою ціною заплатив український народ за участь у найстрашнішій за всю світову історію війні 1939-1945 рр. Не щезне в пам'яті людській, не піде в забуття великий подвиг і

велика трагедія нашого народу – його битва, його перемога. Не можна забути тих, хто віддав своє життя для щастя інших. Пам'ять – це не просто частина історії. Пам'ять – це наша совість, біль, наша гордість. Як свідок грізних років і переможних боїв, вона живе та пильно дивиться на нас зі сторінок книг, її, мужню і величну, надійно оберігає народ, передаючи, як святиню, у спадщину поколінням. Сьогодні ми згадуємо тих, хто не повернувся з поля бою, та схилиємо голови перед мужністю і стійкістю ветеранів, які зберегли мир на нашій згорьованій землі. Ця сумна і важлива дата має нагадувати всім нам про необхідність збереження миру на планеті. Ніколи знову! Вшануємо пам'ять хороброму та не зламному пра-пра дідушеві Чеботарь Андрію Андрійовичу, який прошов війну, брав участь в боротьбі за Дніпр, був артилеристом, та нагороджений орденами і медалями! До привітань ветеранів приєдналися маленькі мешканці села Зарічне. Цей день залишив свій відбиток в історії – 9 травня, День Перемоги. Нехай лихі роки будуть лише у пам'яті, нехай вони ніколи не настануть знову. Нехай усміхаються діти та щастя п'янить, а рідні нехай вас цінують та люблять!

75 років минуло з тих часів, відколи неосяжний вогонь Другої світової війни пройшов по всій Україні, забираючи у свій вічний полон дітей, жінок та чоловіків незалежно від віку та національності. Багато подій минуло відтоді, але ми не повинні забувати славетного подвигу наших дідів та прадідів. Для читачів всіх вікових категорій міська бібліотека-філія № 1 пропонує для онлайн перегляду

книжково-ілюстровану виставку «Між життям і безсмертям мости», де зібрані фотографії, нариси, спогади та біографічні матеріали про життєвий шлях фронтовиків, партизанів і підпільників, а також художні твори письменників про події фронтового життя.

Трагічні події Другої світової війни розкривають інформаційні дайджести, «Пам'ятаємо! Вшановуємо! Дякуємо!» (ЦМБ, Ставчанська), які присвячені жертвам війни.

Центральна дитяча бібліотека ім. Т.Г. Шевченка пропонує відео з майстер-класу «Квітка пам'яті». Створити символи пам'яті, а саме як можна власноруч виготовити мак-символ, навчає своїх віртуальних читачів бібліотекар дитячої бібліотеки. В Україні цей символ вперше використано у 2014 році на заходах приурочених до річниці завершення Другої світової війни. Автором українського варіанту символу є харківський дизайнер Сергій Мішакін. Графічне зображення є своєрідною алюзією: з одного боку воно уособлює квітку маку, з іншого – кривавий слід від кулі. Поруч із квіткою зазвичай розміщено дати початку і закінчення Другої світової війни (1939 – 1945) та гасло «Ніколи знову».

Для всіх нас війна – вічно у незгасній пам'яті. Літературний марафон «В серцях і книгах пам'ять про війну» (ЦМБ, Зарічненська) об'єднав всіх бажаючих висловити слова вдячності та поваги ветеранам, батькам, дідусям та всім тим, хто захищав нашу землю в роки війни. Учні ЗОШ № 2, гімназії, Зарічненського дитячого садочка, члени літературного об'єднання ЛІТО «Промінь», активні читачі бібліотеки читати вірші у соціальних мережах, присвячені пам'ятним датам історичних подій Другої світової війни.

З метою гідного вшанування **пам'яті жертв Великого терору – масових політичних репресій 1937-1938 років**, донесення до читачів всіх вікових категорій об'єктивної інформації про злочини, вчинені у ХХ столітті під час комуністичного тоталітарного режиму на території України, у бібліотеках системи організовані інформаційні медіа-заходи про політичні репресії в Україні. Запропоновані тематичні виставки для онлайн перегляду: виставка-роздум «Ми їх славу збережемо» (ЦМБ), «Розповідь про трагедію мого народу» (міська філія № 1), «Великий терор: сторінки історії» (Криволуцька), прес-огляд «Вижити – значить перемогти» (Ямпільська) простежили масову репресивну політику кінця 30-х років

і переслідування національної інтелігенції, придушення патріотичного духу, постійний політичний та економічний тиск. До уваги читачів представлені біографічні матеріали та видання Василя Стуса, Миколи Вороного, Олександра Олеся, Олега Ольжича та інших літераторів, літературу українських авторів, видану на основі документальних фактів книги «Реабілітовані історіє.

Донецька область», що вміщує коротку біографічну довідку про всіх тих громадян, хто став жертвами політичних репресій в нашому краї. Особливу увагу звернуто на

збірку «Золоті рядки української поезії. Розстріляне відродження», з якої були зачитані рядки поезії українських поетів.

Ямпільська селищна бібліотека пропонує познайомитися з книгою Оксани Кісь «Українки в ГУЛАГУ: вижити – значить перемогти». XX століття містить чимало трагічних сторінок. Кількість жертв сталінських репресій в Україні досі неможливо підрахувати. Десятки тисяч осіб було розстріляно, сотні тисяч пройшли в'язниці, заслання, табори, примусово проходили психіатричне лікування. Книга присвячена мало дослідженим сторінкам життя українських жінок-політв'язнів. Це дослідження покликане сприяти відновленню людської гідності і тих, хто загинув, і тих, хто вижив, мучеництва, проявів гендерно-забарвлених практик пристосування, спротиву та виживання в неволі.

Для читачів всіх вікових категорій на сторінках у мережі Facebook та на власних блогах бібліотек системи представлені відео матеріали про трагічні події 1937-1938 років «Пам'яті жертв політичних репресій», а також про долі людей, які підверглися тяжким репресіям, про тих хто вижив і тих, хто все ж таки загинув під час Великого терору. Сьогодні український народ ціною життя тисяч патріотів захищає мирне майбутнє своєї держави і майбутнє всієї Європи. Україна знаходиться з усіма народами, які постраждали і продовжують зазнавати страждань від тоталітарних режимів. Великий терор в Україні – найтрагічніша сторінка в історії українського народу. Серед найтяжчих злочинів тоталітарної держави на першому місці, безперечно, знаходяться політичні репресії. За числом жертв цей період перевершує будь-які суспільні катаклізми попередніх часів, а скільки на його рахунок понівечених людських душ – про це вже не дізнається ніхто. Сучасна Українська держава засуджує будь-яку агресію, будь-які методи політичного терору, які сьогодні запанували на українських територіях проти українців, кримських татар. І кожного разу читачі бібліотек опиняються перед новими й новими фактами, сприймати які без хвилювання просто неможливо.

Відповідно до Постанови Верховної Ради України від 12 листопада 2015 року № 792 18 травня в Україні вшановують **День пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу**. Для читачів всіх вікових категорій в травні

організовані онлайн заходи, присвячені трагічним подіям 1944 року. Про невідомі сторінки депортації, примусове виселення кримськотатарського населення з Криму до Узбекистану та Росії, хронологію трагічних подій та їх наслідки розкриває прес-виставка: «Пів століття опору» (ЦМБ), де представлена книга Лілі Хайд «Омріяний край». Автор книги, британська письменниця, яка протягом 10 років збирала історії про кримських татар в Україні. Події в книзі відбуваються на початку 90-их біля Бахчисараю в Криму. У своїй роботі авторка намагалась показати історії татар, "без яких немає історії України". А також представлена

книга Гульнара Бекірова «Пів століття опору. Кримські татари від вигнання до повернення». Українська письменниця, яка за сумісництвом, є істориком кримських татар, видала політичний нарис, повна назва якого звучить "Кримські татари: 1941–1991 (Спроба політичної історії)". У нарисі розкриті події найтрагічнішого періоду історії кримськотатарського народу – депортації 1944 року. Розповідається про життя вигнанців на чужині та довгий, важкий і жертвний шлях у боротьбі за повернення на Батьківщину

Інформаційні дайджести, відео перегляди пропонують бібліотек системи на сторінках у мережі Facebook та на власних блогах.

Переглянути відео матеріали «Джамала – 1944» (ЦМБ), «Право на пам'ять, право на Батьківщину» (Ямпільська), «День пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу» (міська філія № 7, Шандриголівська), "Хайтарма", "Чужа молитва" (міська філія № 1), «1944» (Зарічненська), відео презентацію «Депортація Кримських татар у роки Другої світової війни» (Ставчанська) пропонують міські та селищні бібліотеки системи на своїх сторінках. У матеріалах зібрані історії людей, які пережили трагедію примусового переселення за часів сталінських репресій. Герої стрічки – одні з перших спецпоселенців, яких вивезли з рідного Криму в суворі умови середньої Азії.

Щороку 22 червня український народ вшановує пам'ять мільйонів земляків, життя яких обірвала Друга світова війна. Цього року відзначення **дня скорботи і вшанування пам'яті жертв війни** в Україні припадає на період дії карантинних заходів. Для користувачів всіх вікових категорій бібліотеки пропонують відео перегляди на сторінках у мережі Facebook. Онлайн перегляд «Війна пройшла по їхніх долях» Ставчанська селищна бібліотека-філія, [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://cutt.ly/7ic2tVE> та інформаційний онлайн перегляд «Воєнне лихоліття» Колодязянська сільська бібліотека-філія, [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://cutt.ly/5ic0OGD> заходи перенесені у медійну сферу.

З нагоди відзначення **Дня Державного Прапора України та 29-ї річниці незалежності України** в бібліотеках системи проведено цикл заходів, які спрямовані на підвищення інтересу читачів до історії державотворення, підтримки національних звичаїв і традицій, культурного розвитку країни в цілому. В міських та селищних бібліотеках оформлені інформаційні зони для читачів різних вікових категорій, представлені книжково-ілюстровані виставки з використанням матеріалів про історію незалежності України починаючи з 1991 року і до теперішнього часу: патріотична виставка «Україна наша мати: будьмо її гідними дітьми!» (ЦДБ), [Електронний ресурс]. - Режим доступу: блог: <https://cdbliman.blogspot.com/>, виставка-хроніка «Події, що змінили долю України» (міська філія № 1), [Електронний ресурс]. - Режим доступу: блог: <https://bibliotekafilial1.blogspot.com/>,

«Незалежність – то щит, вістря, меч і граніт» (Ярівська) <https://cutt.ly/kfaZQkC>, «Україна починається з тебе!» (Шандриголівська) <https://cutt.ly/IfugLqO>. Матеріали тематичних виставок дають змогу відвідувачам побачити минуле і сучасне України, нелегкий процес державотворення, згадати імена та постаті великих українців, котрі в різні часи прославили Україну.

До дня Державного Прапора України читачі Колодязянської сільської бібліотеки разом з бібліотекарем підготували виставку дитячих малюнків «Державні символи

України». – [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://cutt.ly/nu9Uh9X>. На заході простежено історію становлення державності та національної символіки, коли у часи Української революції 1917-1921 років українці відродили державність – утворили державні кордони, мову, символіку (герб, гімн і прапор). Отримали інформацію про те, який довгий шлях пройшов наш стяг від давнини до сучасних часів та

про історичні події минулого України можна дізнатися за посиланням <https://cutt.ly/XfugpwX> «Історія державного прапора України» (Ставчанська).

Відео презентації «Україна жива, бо живе її прапор» (ЦМБ) <https://cutt.ly/ufubclm> та «Символи миру і нації» (Дробішевська-1) <https://drobfl.blogspot.com/> надали інформацію про символи України, традиції та звичаї українського народу. Заходи націлені на виховання у читачів почуття любові до рідного краю, патріотизму, поглиблення знання з історії України, української державності й громадянства, формування шанобливого ставлення до державних символів України – герба, прапора, гімну.

Про Державний прапор України, синьо-жовтий стяг, символічне значення кольорів, тлумачення колірної гами прапора та його історію інформує своїх користувачів Зарічненська селищна бібліотека на сторінці Facebook «Два кольори мої, два кольори» <https://cutt.ly/vfuQDm0c>. Цікаві факти про український прапор, історія та легенди про зародження синьо-жовтого стяга та відеоматеріал підготувала для користувачів бібліотека сел. Нове «Синьо-жовтий прапор маємо й Володимирський тризуб» <https://bibi-nove.blogspot.com/>.

Для вихованців ДНЗ № 8 «Джерельце» міська філія № 1 разом з вихователями дитячого садка підготували і провели інформаційну хвилинку державності «У

нашого прапора барви чудові». На заході простежено історію становлення державності та національної символіки, коли у часи Української революції 1917-1921 років українці відродили державність – утворили державні кордони, мову, символіку (герб, гімн і прапор). Малеча уважно

слухала історію та значення кольорів прапора, який є державним символом України.

Синьо-жовтий прапор України –

Це безхмарне небо, синє-синє,

А під небом золотіє нива,

І народ – і вільний, і щасливий.

Міська бібліотека-філія № 1 – [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://bibliotekafilija1.blogspot.com/>

З нагоди 29-ї річниці незалежності України в бібліотеках системи організовано низку заходів патріотичного напрямку для користувачів всіх вікових категорій це тематичні виставки, патріотичні панорами, інформаційні та історичні сторінки, онлайн-екскурси та відео презентації, які найшли своє відображення на соціальних сторінках у мережі Інтернет на бібліотечних блогах та сторінках Facebook.

Онлайн хроноскоп «Хай в серці кожної людини живе любов до України» для віртуальних користувачів пропонує Дробишевська селищна бібліотека <https://cutt.ly/Jfug0fU> та «Свою Україну співчу у серці несучу» (Ямпільська) <https://cutt.ly/NfuhSnd>, де представлені найбільш яскраві фотографії заходів цього року та спогади минулих років. З інформаційними матеріалами про історію незалежності нашої країни знайомить бібліотека сел. Нове <https://bibi-nove.blogspot.com/>, Заріченська <https://zarichnebibl.blogspot.com/>, усні журнали та онлайн перегляди «Хай в серці кожної людини, живе любов до України» пропонує Ярівська <https://cutt.ly/kfaZQkC>, Ставчанська <https://cutt.ly/bfaCkF5>, міська бібліотека-філія № 7 <https://biblfil7.blogspot.com/>, де читачі біля книжкових виставок, присвячених дню незалежності України, декламують вірші про свою рідну країну, бібліотекарі нагадали історію незалежності нашої держави, презентували книжкові виставки, підготували патріотичні відео презентації «Україна незалежна. Історія у мистецтві» (ЦМБ), «Україна у просторі і часі» Дробишевська-1 <https://drobfl.blogspot.com/>, Рубцівська <https://cutt.ly/Xfa0E5l>.

Центральна дитяча бібліотека ім. Т.Г. Шевченка пропонує для користувачів онлайн колаж-майстерку «Моя рідна, Україно!». Незалежність держави це свято пам'яті про предків, що творили націю і боролися за державність, це велика подія, яка дала народові можливість самому вирішувати свою долю. Під час заходу кожен із користувачів самостійно зможе відтворити карту України з історичними пам'ятками та народними символами обласних центрів нашої країни. Онлайн колаж-майстерка «Моя рідна, Україно!» – [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://cutt.ly/wfuMLX1>.

Патріотична година «Моя свята і рідна Україна - мати, Я все зроблю, щоб ти завжди цвіла» відбулася в Криволуцькій сільській бібліотеці <https://cutt.ly/RfgprCu>. Поетичну онлайн вітальню «Незалежна і єдина – наша ненька Україна» підготувала Колодязянська сільська бібліотека, яку можна

переглянути за посиланням: <https://cutt.ly/Ufu2W8T>. 24 серпня відзначається День незалежності України – державне свято, встановлене на честь прийняття Верховною Радою Акту проголошення незалежної України, прийнято вважати датою утворення держави Україна.

Міцнішай, Україно, процвітай,
Нехай щасливим буде твій народ,
Незалежна ти – не забувай,
Розвивайся і йди вперед!

Селищні та сільські бібліотеки взяли активну участь в проведенні заходів до Дня Державного

річниці
Патріотична
народження,
Ямполі, на
книжкова
тебе, Україно,

прапора України та 29-ї Незалежності України. панорама «З днем моя країна!» відбулася у вулиці організована виставка «Я прихилиюсь до всім люблячим серцем

своїм», лунали патріотичні пісні та вірші про нашу Україну. Відеоматеріали можна переглянути за посиланнями: <https://yampilbibl.blogspot.com/>; <https://cutt.ly/Wfa6as3> (Ямпільська), <https://cutt.ly/Yfa5uHd> (Дробишевська).

Виконуючи Указ Президента України від 23.08.2019 року № 621 «Про відзначення Дня пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України» та з метою гідного вшанування пам'яті полеглих воїнів, мужності та героїзму захисників країни, сприяння зміцненню патріотичного духу в Центральній міській бібліотеці була проведена героїчна сторінка «Іловайський котел – трагедія, яка нас об'єднала».

У бібліотеці читачі змогли ознайомитися з фото експозицією «З вірою в серці», на якій були представлені фото загиблих героїв та Героїв України. А на книжковій полиці - з книгами про бойові дії на Сході України на території Донецької і Луганської областей, які почалися у квітні 2014 року. Щоб привернути увагу більшості мешканців міста до цієї

визначної події, проведення заходу було перенесено на вулицю. Просто неба, біля бібліотеки, перехожі могли ознайомитися з фото експозицією і прикріпити сонях, висловлюючи цим свою пошану захисникам України.

Шандриголівська сільська бібліотека надала інформацію про День пам'яті загиблих за допомогою онлайн перегляду «Іловайський котел – трагедія, яка нас об'єднала», з котрим можна ознайомитись за посиланням: <https://cutt.ly/EfgzFpA>

Бібліотечні працівники міської бібліотеки-філії № 1 запросили на відкритий коментований інформаційний перегляд літератури "Вкраїно рідна, пам'яттю

людською ти збережеш героїв імена" вихованців обласної спеціалізованої дитячо-юнацької спортивної школи з велоспорту. Захід проходив на відкритому майданчику біля бібліотеки. Завідуюча бібліотекою Теліус В. І. представила молоді видання літератури, пов'язані з військовими діями 2014 року на Донбасі. Присутні разом зі своїм тренером Ілоною Володимирівною активно долучились до

обговорення тих страшних подій, вболіваючи за свою рідну Україну. Символом скорботи за загиблими на Донбасі українськими воїнами став сонях, тому, що запеклі серпневі бої 2014 року тривали на полях з достиглими соняхами. Про це працівники бібліотеки познайомили і маленьких читачів з ДНЗ № 8, які також на чолі з вихователем Сотник С. завітали до бібліотеки на інформхвилинку.
<https://bibliotekafiliya1.blogspot.com/>

Колодязянська сільська бібліотека-філія оформила онлайн-досьє «Герої України на захисті Вітчизни». Матеріали розповідають про початок та суворі будні війни, про біль втрат та віру в перемогу добра і справедливості, про загиблих в зоні АТО та ООС наших земляків, які віддали своє життя за Україну, щоб наше покоління мало гідне майбутнє у незалежній державі. Досьє можна переглянути за посиланням: <https://cutt.ly/vfgzTfM>

Для мешканців селища Ставки, до дня пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, бібліотека спільно з ЦКД запропонувала фото експозицію «Пам'ятаємо їхні імена». Присутні мали змогу переглянути світлини та ознайомитися з біографією загиблих героїв України. Матеріали доступні до перегляду за посиланням: <https://cutt.ly/WfhvZof>

Міська бібліотека філія № 7 вшанувала пам'ять захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України. 29 серпня організована фото експозиція "У мужності немає віку, у подвигу немає кінця". Присутні переглянули онлайн презентацію «Тісніше станьте сильні духом під прапором одним», ознайомилися з біографією загиблих героїв України. Була презентована книга яку написав Євген Положій «Іловайськ». Хвилиною мовчання ушанували пам'ять загиблих захисників України. Детальніше можна переглянути за посиланням: <https://biblfil7.blogspot.com>

З метою вшанування мужності та героїзму захисників незалежності і територіальної цілісності України, гідного вшанування пам'яті полеглих воїнів, сприяння зміцненню патріотичного духу, посилення суспільної уваги та турботи про захисників рідної землі та з нагоди святкування дня захисника України та дня українського козацтва в бібліотеках системи проведено цикл заходів національно-патріотичного напрямку. Оформлені інформаційні зони:

експрес-виставка «З вірою в захисників» (ЦМБ) <https://cutt.ly/ggd3cgr>, книжкова експозиція «Герої для нас як приклад» (бібліотека-філія № 7) <https://cutt.ly/Bgd3bBy>, тематична полиця «Ти солдат України» (Рубцівська) <https://cutt.ly/agd8D4Y>, "Вірю в майбутнє Українського війська" (Ярівська), на яких представлена література з питань соціальної, політичної, військової та державотворчої діяльності українського козацтва від найдавніших часів.

Проведено інформаційні онлайн перегляди «Сини української землі» (Ставчанська) <https://cutt.ly/Xgd972n>, онлайн мандрівка «Воскресне волі дух і наша сила» (Колодязянська) <https://cutt.ly/kgd3j4p>, інформаційний дайджест «З відданістю Україні в серці» (Дробишевська) <https://cutt.ly/mgd4ZMa>, історичний хроноскоп «Козацький дух з віків до сьогодення» (Шандриголівська) <https://cutt.ly/JggiqZ8>.

Міська бібліотека-філія № 1 для юнаків старшокласників ЗОШ № 3 провела відеоінформхвилинку "Ти – України солдат" та ознайомила з новими книгами, присвяченими подіям на Донбасі. Детальніше за посиланням: <https://cutt.ly/VggyyZy>.

Ямпільська бібліотека-філія організувала трибуну патріота «Життя – Україні, честь – собі», де презентувала слайд-шоу «Є таке покликання – Батьківщину захищати» та розповіла відвідувачам про юнаків земляків, що виконують почесний обов'язок – несуть службу у лавах збройних сил України. Книжкова виставка ознайомила користувачів з літературою про українське козацтво та Українське воїнство. Також біля меморіального стенду «Пам'ятаємо захисників України» присутні вшановували пам'ять учасників бойових дій на Сході України.

Зарічненська бібліотека-філія спільно з

Зарічненською школою організувала свято козацтва «Нині – вільна і незалежна Україна – ненька, її ревно захищають нові козаченьки». Старше покоління демонстративно показали молодшим яке це велике звання – захисник України. Маленьке підрастаюче покоління було посвячено в «козачата», що є першим кроком до майбутнього звання «Захисник».

Центральна дитяча бібліотека провела патріотично-розважальний захід «З козаків беремо приклад» з учнями 1-А класу гімназії. Під час заходу малята із радістю

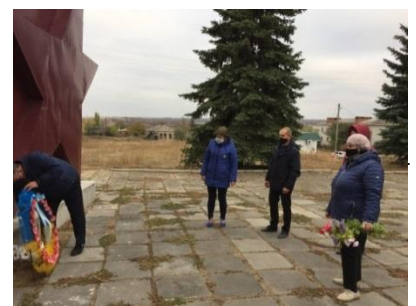

приймали участь у конкурсах – завзято збирали провізію, визволяли друзів з полону, скакали на «конях», долали «бурхливий Дніпро», розбирали прохід «ворожої фортеці». Всі разом весело та гамірно танцювали гопака, а потім дружньо заспівали пісню про козачат.

В рамках відзначення 76-ї річниці **вигнання нацистів з України** у Лиманській централізованій бібліотечній системі було проведено ряд патріотичних заходів. Оформлені тематично-інформаційні зони: книжково-ілюстрована виставка «Україна – дні героїзму і відваги» (ЦМБ) <https://cutt.ly/9gRqrnR>, «У бронзі, у граніті, у серцях: без права на забуття» (Ямпільська), тематичне досьє «Очіма істориків, мовою документів» (міська бібліотека-філія № 1), «Шляхами подвигу і слави» (Колодязянська), книжкова експозиція «Герої для нас як приклад» (бібліотека сел. Нове), на яких зібраний матеріал про жертвність українського народу у боротьбі проти нацизму та його визначний внесок у перемогу Антигітлерівської коаліції у Другій світовій війні, а також висловлення поваги усім борцям проти нацизму та увічнення пам'яті загиблих.

Для користувачів всіх вікових категорій бібліотеки пропонують відео перегляди на сторінках у мережі Facebook. Онлайн перегляд «Пам'ять про подвиг безсмертний солдата, народ пронесе крізь віки» Ставчанська селищна бібліотека-філія, [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://cutt.ly/agE7RgL>, Колодязянська сільська бібліотека-філія, [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://cutt.ly/wgT1wPL> та міська бібліотека-філія № 7, [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://cutt.ly/TgRdPJn>. Дробишевська бібліотека-філія № 1 презентувала тематичне онлайн слайд-шоу «Роками ніколи пам'яті не стерти», яке можна переглянути за посиланням: <https://cutt.ly/8gRwKZC>.

Ямпільська бібліотека-філія представила історично-патріотичний онлайн альбом «Пам'ятаємо! Вшановуємо! Дякуємо!». 76 років минуло з тих часів, відколи неосяжний вогонь Другої світової війни пройшов по всій Україні, забираючи у свій вічний полон дітей, жінок та чоловіків незалежно від віку та національності. Багато подій минуло відтоді, але ми не повинні забувати славетного подвигу наших дідів та прадідів. Для віртуальних читачів всіх вікових категорій Ямпільська селищна бібліотека підготувала інформаційний матеріал та відео перегляд, для того, щоб люди не забували про події Другої світової війни, та визволення України, вшановували пам'ять загиблих визволителів, усвідомлювали значимість перемоги для українського

народу, величину вкладу кожного українця у здобуті перемоги. Відбулося покладання квітів до пам'ятника загиблим воїнам. Пам'ять про героїв живе в серці кожного з нас. Пам'ятаємо! Вшановуємо! Дякуємо! Детальніше за посиланням: <https://cutt.ly/YgE44QC>. Покладання квітів до братської могили загиблим воїнам-односельцям у Другій світовій війні відбулося в селі Шандриголове.

Відзначаючи **день Гідності та Свободи** в бібліотеках централізованої бібліотечної системи проведено цикл заходів на честь початку двох революцій, аби відзначити початок подій, які стали для України історичними. Для користувачів всіх вікових категорій оформлені інформаційні зони патріотичного спрямування

з використанням матеріалів про події Революції Гідності, які розкривають мужність та патріотизм українців, що стали на захист демократичних цінностей: виставка-енциклопедія «Україна: незалежність, гідність, свобода» (міська бібліотека-філія № 1) <https://cutt.ly/5hu9d8z>, тематична полиця «Євромайдан: хроніка подій» (Колодязянська), книжкові виставки «І вибухнув мільйонний грім майдану» (ЦМБ, Ямпільська), «Сини української землі» (Шандриголівська).

У ЦМБ відбулася хроніко-документальна подорож «Оспіваний Майдан». До бібліотеки був запрошений місцевий поет, член літературного об'єднання «Промінь» – Трофименко Віктор Миколайович, який глибоко проймається тими подіями, що відбувалися в країні і все це відображається у його віршах. Для віртуальних користувачів поет презентує свої твори. https://limancbs.blogspot.com/2020/11/blog-post_23.html

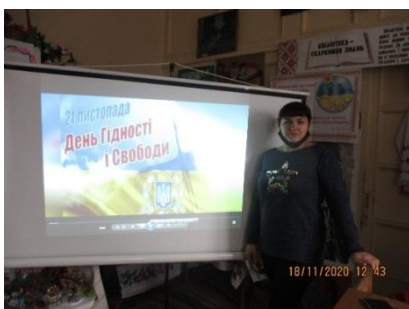
День Гідності та Свободи – одне зі знакових офіційних свят у новітній історії України. Тому в форматі онлайн були презентовані відео перегляди: військовий вогник «З відданістю Україні в серці» (ЦДБ) <https://cutt.ly/8hiylwE>, «Вільним твори майбутнє» (Дробишевська бібліотека-філія № 1) <https://cutt.ly/ChiyFIf>, «Про День Гідності і Свободи» (Ставчанська) <https://cutt.ly/khiy9Zv>.

Для своїх віртуальних користувачів бібліотека-філія сел. Нове оформила історичну сторінку «Про День Гідності та Свободи». Переглянути можна за посиланням: <https://bibi-nove.blogspot.com>.

Зарічненська бібліотека разом з учнями Зарічненської ЗОШ вшанували незламних та незалежних героїв Майдану, котрі заплатили найвищу ціну — власне життя, для того, аби ми та наші діти жили у кращій країні. Переглянути можна за посиланням: <https://cutt.ly/0hiuuUQ>.

Дробишевська та Ямпільська бібліотеки підготували для читачів щоденники історії: «Україна гідна свободи» (Дробишевська) <https://cutt.ly/UhiuZ9b> та «Ми вільні люди, свобода нам – що сонце у житті» (Ямпільська) <https://cutt.ly/Whiu4EN>.

Шандриголівська бібліотека спільно з будинком культури провела годину гідності «Україна: випробування свободою». Детальніше за посиланням: <https://biblf21.blogspot.com/>. Заходи спрямовані на формування в читачів розуміння єдності і

цілісності України, почуття особистої відповідальності за долю держави.

Присутні вшанувати патріотизм і мужність громадян, які восени 2004 року та у листопаді 2013 – лютому 2014 років постали на захист демократичних цінностей, прав і свобод людини і громадянина, національних інтересів України та європейського вибору, прищеплювати любов до Батьківщини, познайомитись з героїчними сторінками історії нашої країни, які стали основою для запровадження відзначення цього пам'ятного дня. Відвідувачі познайомились з літературою патріотичного напрямку та хвилиною мовчання вшанували пам'ять героїв.

З метою гідного вшанування **пам'яті жертв Голодомору-геноциду 1932 – 1933 років в Україні** в бібліотеках Лиманської централізованої бібліотечної системи оформлені інформаційні зони про трагічні події вчинені комуністичним тоталітарним режимом: тематичні виставки «Пам'яті жертв голодомору 32-33 років» (Новоселівська), «Гірка пам'ять нашого народу» (Ярівська), «Плаче свічка, стікає по серцю» (Ямпільська), «Скорботна свічка пам'яті святої» (Рубцівська), де представлені книги, в яких досліджено події історичної давнини, розкривається весь трагізм нашого народу, надруковані розсекречені архівні матеріали, дослідницькі нариси, фотоматеріали, твори літератури, мистецтва, які відображають причини, хронологічний перебіг та наслідки трагедії, наведені постанови політбюро про хлібозаготівлі, доповідні записки, листи,

телеграми. Крім документальних збірок до уваги читачів представлені свідчення тих, хто пам'ятає голодомор і може розповісти про жахи великого голоду, спогади очевидців, хто в своїй пам'яті проніс страждання та біль тих років, про масові політичні репресії та примусові виселення. Тема Голодомору стала більше висвітлюватися в Україні, про це і

розповідають книги представлені на виставках. Це сучасні видання, які розкривають всі таємниці подій 1932-1933 рр. Серед експонованих видань – «Жнива скорботи» Р.Конквеста – одного з перших дослідників голодоморів в Україні, «Голодомор на Донбасі», серія книг «Гірка пам'ять: голодомор 1932-1933 років на Донеччині», С. Бледнова «Голодомор в Донбасі», художні твори українських авторів У. Самчука «Марія», В. Барка «Жовтий князь», О. Ольжича та інші.

Для читачів Дробишевської селищної бібліотеки була представлена красназнавча довідка «Невгамовний біль 32-33 років». На викладці «Історія пам'яті чорного болю» представлений змістовний матеріал про роки лихоліть. Особливо цінними є спогади жителів селища, які вижили в ті страшні роки. Нікого з відвідувачів, які з ними знайомилися, вони не залишили байдужими. Детальніше за посиланням: <https://cutt.ly/Chf1U7B>. Отже робота зроблена не даремно. 28 листопада ми всі ще раз перегорнемо чергову трагічну сторінку історії нашої багатостраждальної України – історію пам'яті чорного болю, голодомору.

Відзначення цієї дати – це привід ще раз осмислити велику трагедію та помолитися за невинних жертв. Давайте в цей день разом віддамо шану тим, чиє вбивство довго замовчували, зігріємо пам'ять про численні жертви маленьким вогником свічки на вікні. Хай мільйони сяючих вогників об'єднуються в єдине полум'я сердець усього нашого народу.

Голод... Це страшне слово повертає нас у далекі 1932 – 1933 роки. Український народ у смутку і скорботі доземно схиляє голови, вшановуючи пам'ять мільйонів його жертв, засуджуючи творців цієї чорної сторінки в історії України. Головне у діяльності бібліотек системи по проведенню дня пам'яті жертв Голодоморів – донести правду сучасникам про цю трагедію. Тернівська та Ставчанська бібліотеки представили своїм віртуальним користувачам для перегляду презентації та змістовні відео сюжети присвячені дню пам'яті жертв Голодоморів: «Страшні часи голодомору, ми не забули, будемо вічно пам'ятати» <https://cutt.ly/6hfdNWe> (Ставчанська) та «День пам'яті жертв Голодоморів» <https://cutt.ly/phfO5Ka> (Тернівська).

Історична довідка «Гірка пам'ять нашого народу» (ЦДБ <https://cutt.ly/nhkabsD>) та історичний онлайн хроноскоп (Шандриголівська <https://cutt.ly/NhfPnYa>), ознайомили користувачів із трагічними сторінками тих страшних подій української історії.

Смуток огортає душу, коли вчитуєшся й осмислюєш рядки архівних документів, вислуховуєш сповнені печалі розповіді очевидців Голодомору, штучно створеного в Україні. Але правду про це повинні знати всі, якою б гіркою вона не була. Саме з цією метою в міській бібліотеці-філії № 1 пройшов день інформації під назвою «Сказати правду». Завдяки історичним дослідженням,

свідченням, спогадам і документам розкрито історичну правду, показано трагедію нашого народу, який внаслідок штучного голоду втратив мільйони людей. Детальніше за посиланням: <https://bibliotekafilija1.blogspot.com/>.

Дуже зворушливо пройшла у ЦМБ година жалоби під назвою «Голодний рік, як чорна птиця, над краєм змореним літав». В межах заходу відбулася акція "Запали свічку", для читачів бібліотеки представлена тематична добірка документів, які свідчать про ті страшні роки. У заході прийняла участь учениця ЗОШ № 2 9-«Б» класу Сільченко Євгенія, інформаційну сторінку за її участю можна переглянути за посиланням: <https://fb.watch/20BaFQQNDc/>.

Інформаційний захід під назвою «Три колоски, закуті дротом» відбувся в Ямпільській селищній бібліотеці <https://cutt.ly/ghf26aL>, де бібліотекар розповіла про страшні події 32-33 років, хто винен у штучному голодоморі, події та наслідки; Лиманщина у роки лихоліття, особисті спогади жителів селища про голод та

колективізацію; огляд книжкового фонду, де трагічно показана жахлива картина голодомору та трагедія роду в романі «Марія» Уласа Самчука. Вперше порушив тему Голодомору український письменник Олександр Корж у своєму творі «Степова доля». Василь Барка відтворює картину фізичного винищування сім'ї Катранників на Слобожанщині у романі «Жовтий князь». До речі, Василь Барка сам був свідком тих жахливих подій і сам пережив голодомор. В книзі «Жнива скорботи» Роберта Конквеста автор доводить, що Голодомор відповідає загальноприйнятому визначенню геноциду українського народу. Діти переглянули відео матеріал «Голодний дух», який примусив замислитися та жахнутися тим страшним подіям. Жахливі і вражаючі статистики цих років. За один рік загинула п'ята частина сільського населення України. Штучний голод, за різними оцінками, забрав від семи до десяти мільйонів життів українців. В Україні щохвилини вмирало голодною смертю 17 людей, за годину – тисяча, за добу – 24 тисячі. І це далеко не остаточна цифра.

Народ України пам'ятає сторінки свого життя, але з часом відійдуть у небуття свідки тих трагічних подій Великого Голодомору. А тому варто робити все, щоб їх нащадки знали про ті лихоліття, свято берегли їх у своїй пам'яті в ім'я того, щоб таке страшне минуле ніколи не повторилось.

2. Програма правової освіти населення у 2020 році

В межах Програми правової освіти населення «Реалізація права на освіту в Україні» та виконуючи Регіональну програму з профілактики правопорушень, протидії поширенню наркоманії, боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів в бібліотеках системи проведено низку заходів **правової тематики**. Основним напрямком діяльності бібліотек є

правова освіта, яка відповідає тим вимогам, що ставить держава на сучасному етапі. З метою профілактики правопорушень за допомогою книги в міських та селищних бібліотеках Лиманської централізованої системи організовані тематичні виставки щодо розвитку правової освіти населення та пропагування здорового способу життя: «Свої права ти добре знай», «Я маю право!», виставка-застереження «Підліток: злочин і кара» (ЦМБ), правознавчий куточок «Кожна дитина має право», «Знати щоб жити» (ЦДБ), куточок здоров'я «Я обираю здоров'я, а ти?» (міська бібліотека-філія № 7). Як серед дорослих так і дітей відчувається недостатнє знання своїх прав, відсутність глибокої переконаності в значущості морально правових категорій. Сьогодні потрібно формувати правову культуру і для дорослих і для дітей, прищеплювати повагу до законів і правил людського співіснування, дотримуватись вимог, закріплених в законах, що виражають інтереси читачів. Бібліотекарі через книгу допомагають дітям підтримувати віру в себе і в свої сили, розвивають почуття впевненості та толерантності у стосунках з людьми. Для подальшого розвитку правової освіти населення та виховання у громадян поваги до Закону і прав людини бібліотеки системи використовують поновлений арсенал бібліотечних форм і методів роботи і посилюють діяльність по морально-правовому вихованню, підпорядкувавши її певній системі, яка б відповідала тій чи іншій категорії читачів.

В межах заходів до всесвітнього дня боротьби з булінгом для користувачів середнього та старшого шкільного віку в міській бібліотеці-філії № 7 відбулася інформаційна бесіда «Захисти себе від цькування».

Бібліотекар провела бесіду з дітьми та їх батьками на актуальну тему для сьогодення: правові знання та освіченість учнів про відповідальність за скоєні правопорушення, протидію насильству серед школярів. На заході бібліотекар познайомила присутніх з поняттями «булінг», видами булінгу, як захиститись від будь-якого насильства. Роз'яснюючи положення Закону про протидію булінгу було наголошено, що школярі, а також їх батьки повинні усвідомлювати, що будь-які прояви булінгу серед неповнолітніх несуть за собою адміністративну відповідальність, що ніхто не має права принижувати, ображати або наносити будь-які каліцтва іншій дитині, що кожен може відрізнятись, виглядати або думати інакше – це не повинно бути приводом для цькування. Розібратися з ситуацією можна лише спільними зусиллями і тільки, якщо вчасно звернути на це увагу, обговорювали актуальні питання і проблеми насилля й жорстокості та їх наслідки.

Найважливіша справа будь-якої бібліотеки – турбота про здоров'я користувачів. Від здоров'я, гарного самопочуття і бадьорості дітей залежить їх духовне життя, світосприйняття, розумовий розвиток, рівень навчальних досягнень, віра в свої сили. Навчання підлітків здорового способу життя повинне бути системним і сприяти гармонійному розвитку

психофізичних здібностей. Для учнів 7-9 класів Тернівського НВК проведено захід правової тематики «Шкідливі звички – шлях у безодню». Мета заходу:

пропагування здорового способу життя, викликати в учнів негативне ставлення до вживання наркотиків, алкоголю та паління тютюну, надмірне вживання їжі та багаточасове

користування комп'ютерами, смартфонами, телефонами, які завдають великої шкоди здоров'ю людини; формувати вміння сприймати оцінку своїх вчинків іншими і наводити приклади такої оцінки; виховувати почуття відповідальності за свої вчинки, уміння само оцінювати їх; спонукати дітей до роздумів: вибір залежить від тебе самого. Старшокласники с. Терни ознайомились з шкідливими звичками, які негативно впливають особливо на підлітковий організм. Під час бесіди були наведені приклади впливу тютюну, алкоголю, наркотиків на життя людини, названі захворювання пов'язані з надмірним їх вживанням. Учням надано рекомендаційний бібліографічний список літератури про здоровий спосіб життя та про наслідки вживання шкідливих речовин. На заході наголошено, що здоров'я – справжня радість життя і щастя не сумісні з вживанням тютюну, алкоголю та наркотиків. Призвано жити здоровим життям, дати змогу дітям народитися здоровими і щасливими. В ході інформаційного заходу присутні переглянули відеоролик «Шкідливі звички, їх вплив на життя і здоров'я людини» та з'ясували що шкідливі звички є основною причиною порушення здоров'я. Школярам запропоновано інкогніто – допомогу в боротьбі з шкідливими звичками, якщо хтось її потребує уже зараз. Захід направлений сформувати у дітей негативне ставлення до шкідливих звичок (паління, вживання алкогольних напоїв, наркотиків) та виховувати дбайливе ставлення до власного здоров'я. По завершенню заходу було зрозуміло, що більшість дітей задумалися про те, яку шкоду ми свідомо завдаємо своєму організму. Діти ще раз переконалися в тому, що найцінніше – здоров'я та життя – в їхніх руках. І найкраще життя – це життя без шкідливих звичок.

В рамках фестивалю «Нове британське кіно» у бібліотечному кінозалі центральної міської бібліотеки розпочато показ короткометражних фільмів, що були номіновані на премію BAFTA. Фестиваль проводиться безкоштовно завдяки компанії «Артхаус Трафік» за підтримки Державного агентства України з питань кіно та Фестивалю фільмів для дітей та підлітків "Чіldrен кінофест". Сюжети фільмів фокусуються на соціальній критиці на прикладі сімей, які намагаються звести кінці з кінцями в сучасній Англії, але дуже близькі сучасним реаліям в Україні. BAFTA SHORTS – це підбірка короткого метру, яка представлена у розмаїтті жанрів і тем. Після відео перегляду відвідувачі бібліотеки намагалися

дати визначення прав людини. Поряд з іншими правами право на життя має найбільшу цінність для людини і є передумовою всіх інших прав. Право – це вимога, про яку ми справедливо заявляємо. Читачі обговорювали які пава мають діти, їх батьки та взагалі громадяни нашої країни. Однак права людини – це вимоги вищого рівня, які мають одну відмінність. Вони не залежать від обіцянок або гарантій іншої сторони. Право людини на життя не залежить від обіцянки іншої людини не вбивати цю людину: життя його може від цього залежати, але не право на життя. Його право на життя залежить тільки від одного: а саме, від того, що він людина.

Формування відповідального ставлення до власної безпеки, озброєння знаннями та навичками безпечної поведінки вдома, на вулиці, в бібліотеці, збереження та зміцнення здоров'я, формування здорового способу життя – одне з найактуальніших завдань в роботі бібліотек з дітьми. Дуже важливо підготувати дитину до реального життя, насиченого різними подіями, ситуаціями, подекуди

небезпечними, навчити дитину безпечно поводитись самостійно у довкіллі. У Законі України написано: дитина має право на безпечні та нешкідливі для здоров'я умови утримування. Тож захистити дитину від можливих небезпек і навчити взаємодіяти з довкіллям – одне з провідних завдань в роботі бібліотек з дітьми. В межах Всеукраїнського дитячого літературного

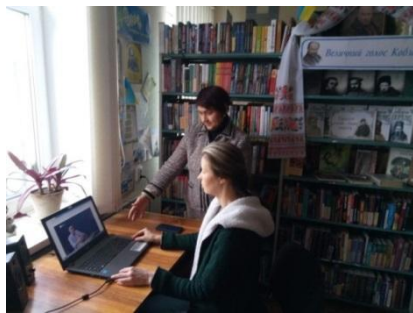
конкурсу на

протипожежну і техногенну тематику, що відбувся в центральній дитячій бібліотеці ім. Т.Г. Шевченка під назвою «Щоб не трапилось біди – обережним будь завжди!», учасниками міського етапу стали діти різного віку загальноосвітніх шкіл. Цього року захід проводився під гаслом «Пам'ятай про безпеку!!!». Даний меседж є постійно актуальним для кожного.

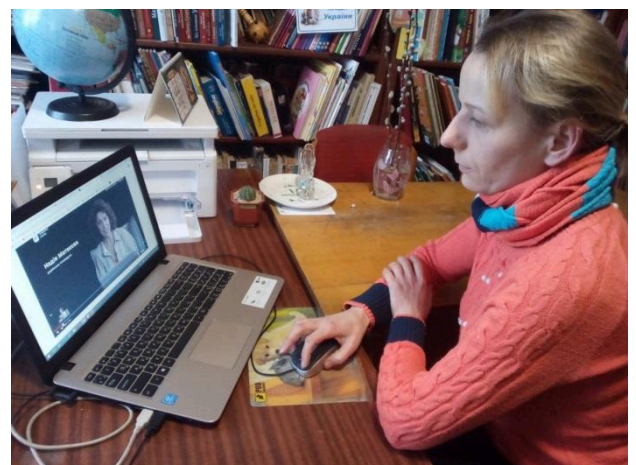

Безпека кожної людини – запорука безпечного середовища взагалі. На сьогодні першочерговим залишається завдання не лише мати певний запас знань, а й застосовувати ці знання на практиці. Члени журі визначили переможців відзначили знання авторами творів основних правил пожежної безпеки, розуміння причин виникнення пожежі та алгоритму дій у разі виникнення небезпеки. Більшість творів відзначалися оригінальністю та нестандартним підходом викладу матеріалу. За спільним рішенням

членів журі (рятувальники 21-го державного пожежно-рятувального загону головного управління ДСНС України та представники відділу культури і туризму) визначено переможців, які будуть представляти місто на обласному етапі конкурсу: Петрова Поліна, Бибко Аліна (ЗОШ № 3 «Поетичний твір»), Тендітна Поліна, Шепілов Максим (ЗОШ № 3 «Художній твір»). Конкурс спрямований на формування у підростаючого покоління громадського світогляду і громадської позиції у забезпеченні пожежної та техногенної безпеки в державі, виховання культури безпеки життєдіяльності. Отже, безпека та здоровий спосіб життя – це не просто сума засвоєних знань, а стиль життя, адекватна поведінка в різних ситуаціях. 9 жовтня представники Державної служби України з надзвичайних ситуацій Харченко О.І. та Пелипенко К.О. вручили переможцям грамоти та солодкі подарунки.

Право на освіту в Україні є важливим чинником становлення демократичної та правової України. Для того, щоб створити досконалу систему освіти європейського рівня, з січня 2020 року бібліотеки системи долучилися до реалізації першої в історії України програми розвитку цифрових навичок громадян «Будь на часі!». Право на освіту – право людини на здобуття певного обсягу знань, культурних навичок, професійної орієнтації, які необхідні для нормальної життєдіяльності в умовах сучасного суспільства. Щоб зробити життя комфортнішим багатьом українцям потрібна допомога та підтримка. На національній онлайн-платформі з цифрової грамотності <https://osvita.diia.gov.ua> кожен відвідувач бібліотеки має змогу безкоштовно опанувати цифрові навички. Міські та селищні бібліотеки системи взяли участь в проекті «Дія. Цифрова освіта». Бібліотекарі самі пройшли навчання, здобули сертифікати та долучають своїх користувачів, допомагають засвоїти навички користування комп'ютером, тим самим роблять життя українців простішим і легшим, забезпечують основне право кожного громадянина України – право на освіту.

З нагоди відзначення дня **Конституції України** в бібліотеках Лиманської ЦБС оформлені інформаційні зони, присвячені ідеям національно-патріотичного виховання та державотворення, з використанням державних символів України – тематичні виставки «Конституційна основа моєї держави» (Дробишевська, Зарічненська, Ярівська), «Українська держава - її історія і сучасність», «Від Гетьмана до Президента» (ЦМБ), «Конституція – право чи закон?» (Дробишевська-1), «Конституція дала нам право» (Новоселівська). На виставках представлені: Кодекси України – Податковий, Сімейний, Цивільний; Конституція України; Інструкція з організації примусового виконання рішень; Судова реформа в Україні; Право та свобода людини і громадянина; Право соціального захисту України. Інформаційні зони нагадали історичний процес народження Основного Закону нашої держави, розкрили основні положення та найактуальніші статті з Конституції України.

В роботі з читачами важливим є повсякденне виховання поваги до Конституції України, законодавства, державних символів. Робота спрямована на виховання в дітей та молоді національної самосвідомості, осмислення моральних цінностей, історії, систему вчинків, які мотивуються вірою, волею, усвідомленням відповідальності. Проведення заходів щодо конституційних прав людини перенесені в медійну сферу. В межах проведення інформаційно-просвітницьких заходів щодо правового виховання, а також до проведення заходів, направлених на виховання патріотизму та національної свідомості у населення, формування у молодого покоління готовності до виконання громадських і конституційних обов'язків для користувачів всіх вікових категорій через мережу Інтернет бібліотеками організовані онлайн заходи: тематичні онлайн-перегляди «Права людини в Конституції України» (Ставчанська, міська філія № 7), [Електронний ресурс]. - Режим доступу: Facebook: <https://cutt.ly/MuTdSi3>; <https://cutt.ly/hoeUGHH> «Рідна Батьківщина – ти одна єдина» (міська філія № 1), [Електронний ресурс]. - Режим доступу: блог: <https://bibliotekafiliya1.blogspot.com/>; правовий онлайн-перегляд «Наша Вітчизна – демократична держава» (Колодязянська), [Електронний ресурс]. - Режим доступу: Facebook: <https://cutt.ly/5oeOC7H>. В оформленні інформаційних зон бібліотек перше місце займає –

національна символіка: Державний Прапор України, Державний Герб України, Державний Гімн України, Конституція України, а також українські орнаменти, рушники, вишиванки.

Центральна дитяча бібліотека ім. Т.Г. Шевченка для усіх бажаючих провела патріотичний айстопер «Я – українець, і моє це право любити землю горду і величаву». (ЦДБ), [Електронний ресурс]. - Режим доступу: Facebook: <https://cutt.ly/HoeFp66>, блог: <https://cdbliman.blogspot.com/>. Конституція України покликана з'ясувати найкардинальніші питання: хто ми, якою хочемо бачити свою державу, що будуємо і куди йдемо? А чи знає кожен із нас Основний Закон нашої держави? За допомогою цікавої вікторини всі бажаючі змогли перевірити свої знання з історії Конституції України. Вікторина мала питання різної складності, всі мали змогу перевірити свою відповідь, якщо мали сумніви. Вікторина покликана не тільки перевірити ваші знання, а й надати нові.

Онлайн-презентацію «Конституція – право чи закон?» (Дробишевська бібліотека-філія № 1) можна переглянути за посиланням <https://cutt.ly/voeHk09>, літературний онлайн-вояж «Я люблю свою Україну» (ЦМБ), [Електронний ресурс]. - Режим доступу: Facebook: <https://cutt.ly/QoeKrl4>, де бібліотекарі біля книжкових виставок, присвячених дню Конституції України, декламують вірші про свою рідну країну та флешмоб за участю читачів бібліотек системи можна переглянути за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=Qn42cZHNCDY&feature=youtu.be>.

В рамках правознавчого клубу «Закони нашого життя» міська філія № 1 організувала онлайн-захід «Щоб у правовій державі жити, основи права будувати», який можна переглянути за посиланням: <https://cutt.ly/9osovKI>. Центральна дитяча бібліотека ім. Т.Г. Шевченка пропонує до уваги віртуальним користувачам онлайн-абетку порад «Реалізуємо права, виконуємо обов'язки». Відео знайомить малечу з правами і обов'язками дітей та на прикладі відомих казок розкриває правопорушення. Бібліотека сел. Нове пропонує для своїх віртуальних відвідувачів відповісти на питання пізнавальної вікторини «Діти – майбутнє держави», яка включає цікаві запитання стосовно Конвенції про права дитини.

До всесвітнього дня без тютюну бібліотеки приєдналися до акції «Викинемо це сміття і змінимо своє життя!», що націлена на інформування молоді про негативний вплив тютюну на здоров'я не лише того, хто палить, але й оточуючих; інформування про ризик розвитку залежності від тютюну, набуття нових та ускладнення наявних захворювань; формування у підлітків якостей сильної особистості та здатності протистояти тютюновій індустрії. Бібліотечний non-stop «Геть паління! Ми – здорове покоління» (Ямпільська), інформаційне прес-дос'є «Шкідливі звички – шлях у безодню» (міська філія № 7), інформують про здоровий спосіб життя, попередження паління серед підлітків та пропонують переглянути відеоролики «20 причин чому ми проти паління»

<https://yampilbibl.blogspot.com/2020/05/non-stop.html>

«Проти куріння»

<https://cutt.ly/1okf3DU> про шкідливу дію куріння, особливо на молодий організм, способи відлучення від куріння та застереження дітей і молоді від бажання почати курити, адже куріння поступово стає згубною для здоров'я звичкою.

До міжнародного дня боротьби із зловживанням наркотиками та їх незаконним розповсюдженням (26 червня) для віртуальних користувачів проведено цикл онлайн-заходів, які висвітлюються на соціальних сторінках через мережу Інтернет (бібліотечні блоги та сторінки Facebook): день відкритих думок «Життя "+"! Негативні звички "-"» (ЦМБ), інформаційний дайджест «Наркоманія та боротьба з нею» (Шандриголівська), «Скажемо "НІ" наркотикам» (Зарічненська, Ставчанська), «Міфи про наркотики» (Колодязянська). Боротьба з наркоманією наразі не втрачає своєї актуальності. На жаль, наркобізнес дедалі популяризується у сучасному суспільстві, а страждає від цього, у першу чергу, молодь. Реальна ціна вживання наркотиків – втрата власного здоров'я, щастя близьких, здоров'я дітей, шкода оточуючим і всьому суспільству.

В рамках заходів Регіональної програми з профілактики правопорушень, протидії поширенню наркоманії, боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів в бібліотеках системи проведено низку заходів правової тематики. З метою профілактики протидії булінгу в міських та селищних бібліотеках Лиманської централізованої системи для читачів різної вікової категорії підготовані онлайн перегляди «Булінг – що це та як врятуватися» (Зарічненська) <https://cutt.ly/JfJOsVq>, «Разом проти булінгу» (Рубцівська) <https://cutt.ly/5fKgKwY>, «Мораль і право – два крила демократії» (міська бібліотека-філія № 1) <https://bibliotekafilija1.blogspot.com>. На бібліотечному блозі бібліотека сел. Нове пропонує для віртуальних користувачів відеоматеріал "Як зупинити булінг: поради для батьків" <https://www.youtube.com/watch?v=pNCvFAOAQco>

В наш час проблема булінгу (цькування) стала доволі розповсюдженим та масовим явищем: в багатьох країнах світу серед людей продовжують набувати поширення прояви жорстокості, агресії та психологічного тиску. Відчувається низька обізнаність підлітків та дорослих з теми булінгу, недостатнє знання своїх прав, відсутність глибокої переконаності в значущості морально-правових категорій. Бібліотеки не можуть залишатися в стороні і намагаються прищеплювати повагу до законів і правил людського співіснування за допомогою бесід-спілкування

«Стоп булінг» <https://cutt.ly/cf8gXqJ> (Шандриголівська), «Конфліктам – НІ!» (бібліотека сел. Нове) <https://cutt.ly/TfKcL9R>, «Булінг в дитячому середовищі» (Рідкодубівська), «Разом проти булінгу» (Озернянська) <https://www.facebook.com/ilihovka/>.

В рамках тижня протидії булінгу для користувачів різної вікової категорії в бібліотеках системи оформлені тематичні виставки: «Не дамо зламати життя дитини» (Колодязянська), «Stop булінг» (ЦДБ) <https://cutt.ly/wfVmK1N>. Цій проблемі також було присвячено бесіди-тренінги: «Віртуальний терор: тролінг і кібербулінг» (Ямпільська) <https://cutt.ly/nfVQf5d>, «Булінг в дитячому середовищі» (Ставчанська) <https://cutt.ly/ofVQ2iK>, (ЦДБ) <https://cutt.ly/ZfVWges>.

На черговому засіданні правового клубу «Закони нашого життя», який діє в бібліотеці-філії № 1, членам клубу була запропонована відео презентація «Мораль і право – два крила демократії», яка дала змогу ознайомитися з поняттям "булінг", його ознаками, видами та протидією.

Для того, щоб привернути увагу підлітків до питання насилля засобами Інтернет, до пошуку виходу із небезпечних ситуацій, для ознайомлення з різними типами кібербулінгу, для учнів 7 класу Ямпільського НВК проведена бесіда-тренінг «Віртуальний терор: тролінг і кібербулінг». Діти приміряли на себе психологічні портрети учасників кібербулінгу, розглядали правила безпеки користувачів Інтернету та правила-поради подолання кібербулінгу.

Найвищою цінністю для будь-якої держави, у тому числі й України, є людина, її життя і здоров'я, честь, і гідність, недоторканність та безпека. Бібліотеки системи приєдналися до щорічної акції «**16 днів проти насильства**» (25 листопада – 10 грудня).

Дати початку та завершення акції вибрані не випадково. Вони створюють символічний ланцюжок, поєднуючи заходи проти насильства та дії щодо захисту прав людини, підкреслюючи, що будь-які прояви насильства над людиною, незалежно від її статі, є порушенням прав людини. Початок акції розпочався з Всесвітнього дня боротьби зі СНІДом. Так, у бібліотеках системи були

оформлені інформаційні викладки літератури: «ВІЛ, СНІД: значення і розуміння» (ЦМБ), «СНІД – лабіринт страху» (ЦДБ), «СНІД: знати, щоб жити» (Колодязянська). Своїм віртуальним користувачам бібліотеки запропонували відео-перегляди: «Не зламай свою долю» (ЦДБ) <https://cutt.ly/zhRSXAi>, «Шкідливі звички – знак біди, звичкам шкідливим не піддавайся» (міська філія № 7), «Школа здоров'я» (Дробишевська-1) <https://cutt.ly/jhU4ijT>, «СНІД – знак біди» (Дробишевська).

Міська філія № 1 запропонувала своїм юним читачам інформаційну стрічку «Про ВІЛ\СНІД: ще раз і відверто» з переглядом відеоролика, та вручили молоді тематичні буклети «ВІЛ – інфекція: діагностика і терапія». Детальніше за посиланням: <https://cutt.ly/AhU7tui>.

У ЦМБ пройшло заняття «СНІД: подумай про майбутнє – обери життя», де пройшли жваві обговорення проблеми ВІЛ-інфікованих в Україні, як боротися з цією страшною хворобою, як уберегтися від цього захворювання. Детальніше за посиланням: <https://cutt.ly/xhU7GaS>.

До Міжнародного дня людей з інвалідністю ЦДБ провела акцію «Нехай комусь тепліше стане від наших добрих, гарних справ» разом з учнями 10-го класу гімназії, членами клубу «Клас». У рамках акції члени клубу підготували подарунки – книги, іграшки та солодощі, які отримали діти з інвалідністю. У свою чергу бібліотекарі для дітлахів реабілітаційного центру провели майстер-клас з виготовлення новорічної листівки та провели заняття з пісочної терапії. Детальніше: <https://cutt.ly/lhKSWHw>.

Бібліотекар Тернівської бібліотеки відвідала жінку-інваліда, приковану до ліжка котра дуже любить читати. Переглянути можна за посиланням: <https://cutt.ly/NhKSSGI>.

У ЦМБ пройшов інформаційно-розважальний захід «З вірою в любов і милосердя». Присутні обговорювали проблеми працевлаштування осіб з інвалідністю та їх соціальний захист. Під час спілкування активно розглядались питання пенсійного забезпечення осіб з інвалідністю. Ознайомилися з цікавими фактами про людей з інвалідністю видатних художників і музикантів. Детальніше за посиланням: <https://cutt.ly/ThKS7nK>.

Підтримуючи ініціативу Всеукраїнської акції «16 днів проти насильства» в рамках **Всеукраїнського тижня права** були оформлені тематичні викладки: «Захистіть людей, що живуть поруч» (бібліотека сел. Нове), «Закон для тебе» (Колодязянська). Для віртуальних користувачів були представлені відео перегляди: «Правові закони нашої держави» (Ставчанська) <https://cutt.ly/phKAFj7>, «Наше право – щасливе дитинство» (ЦДБ) <https://fb.watch/2iR7kfBXug/>, віртуальна виставка «Юридичний компас для вас» (ЦМБ) <https://www.facebook.com/watch/?v=1334532103553889>.

Шістнадцятиденний період акції охоплює дуже важливі дати одна із яких 25 листопада – Міжнародний день боротьби з насильством щодо жінок. У цей день в ЦМБ пройшла акція «Розірви коло». Переглянути детальніше за посиланням: <https://cutt.ly/UhKDbT7>.

До акції долучилася бібліотека сел. Нове, де бібліотекар розповіла про види домашнього насильства, а також про те, куди звертатися по допомогу у випадку проявів насильства у сім'ї та як уберегти себе від насильства. Відвідувачі переглянули презентацію, ознайомились із законодавчими та нормативно-правовими актами щодо протидії торгівлі людьми та міжнародними документами в галузі захисту прав людини <https://bibi-nove.blogspot.com/>.

В Міжнародний день прав людини, в міській філії № 1 пройшло чергове засідання правового клубу для юнацтва «Закони нашого життя». Вчитель правознавства ЗОШ № 3 Бондарева В. О. провела інформаційний коментар для старшокласників «Ваш правовий простір», а потім з учнями 10 класу ЗОШ № 3 прийняли участь в онлайн тренінгу щодо попередження булінгу на платформі ZOOM під назвою «Не дай зламати життя» <https://cutt.ly/XhKAdvv>.

Для учнів 7 класу Ямпільського НВК Ямпільська бібліотека провела практикум «Булінг в школі. Допоможи собі рятуючи інших». Повчальні історії та рольові ігри допомогли дітям розібратися як не стати жертвою булінгу, як потрібно реагувати на випадки насилля та де шукати допомогу. За підтримки громадської організації «Рада жінок Донеччини» у рамках проекту «Комплексний підхід до вирішення проблеми насильства щодо жінок та дівчат в Україні» на базі Ямпільського НВК з учнями 10 класу проведено інформаційний тренінг «Розірви коло насильства». Захід мав на меті підвищення обізнаності підлітків з питань попередження насильства в сім'ї, жорсткого поводження з дітьми, формування свідомості щодо нетерпимого ставлення до

наси́льства. Приверталася увага до питань домашнього насильства, булінгу та кібербулінгу в школі.

В Колодязянській сільській бібліотеці організовано флешмоб «Єднаймося проти насилья», до якого залучилися користувачі бібліотеки котрі залишали паперові долоні на стенді на знак підтримки акції.

В Дробишевській бібліотеці був проведений день інформації до Міжнародного дня боротьби з насильством щодо жінок. Де були висвітлені проблеми: гендерної нерівності жінок в суспільстві, подолання насильства та правова обізнаність населення.

ЦДБ провела з своїми користувачами тренінгове заняття «Вчинки та наслідки». Де ознайомила підлітків з законодавством щодо питань з найбільш поширеними прикладами правопорушень з метою їх попередження <https://cdbliman.blogspot.com/2020/12/16.html>.

3. Наші духовні обереги

З 2003 року у третю суботу травня відзначається **День Європи**, який у 2020 році святкують 16 травня. Цього року відзначення припадає на період дії карантинних заходів. З метою забезпечення неухильного дотримання вимог постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» заходи до дня Європи в Україні перенесені у медійну сферу. Бібліотеки Лиманської централізованої системи взяли участь в обласному флешмобі «Європейська Донеччина» та розмістили фото, відео матеріали на сторінці Facebook та на власних блогах які можна переглянути за посиланням: [#ЄвропейськаДонеччина](#)

Згідно з Указом Президента України 2020 рік об'явлений роком Європи в Україні. У зв'язку з цим у Центральній дитячій бібліотеці ім. Т.Г. Шевченка оформлена постійно діюча книжкова полиця eubookshelf «Вивчай Європу – змінюй Україну». Представлені матеріали знайомлять з різними періодами розвитку європейських держав від стародавності до сьогодення та історією побудови Європейського Союзу, розкривають етапи зближення України з іншими країнами ЄС.

Для читачів всіх вікових категорій запропоновані книжкові виставки для онлайн перегляду «Україна – шлях до ЄС» (міська бібліотека-філія № 1), «Все про Європу в бібліотеці» (Колодязянська).

Інформаційні сторінки «Відкривай Європу поруч» (ЦМБ), «Єдність в різноманітності» (Ямпільська, б-ка сел. Нове, Дробишевська-1), «Звичай народів Європи» (Шандриголівська) розкривають цікаві факти про Євросоюз, знайомлять

користувачів зі звичаями та традиціями народів Європи. Життя об'єднаної Європи, територія, населення, мовні питання та багато іншого можна дізнатися про країни Європи на сторінках у мережі Facebook та на власних блогах бібліотек системи.

Відео подорож «Подорожуємо Європою» організувала Дробишевська селищна бібліотека спільна з МБК «Відродження». Бібліотекар розповіла про історію виникнення дня Європи. Це свято нагадує нам, що Європа починається не за кордонами України, вона починається в серці кожного українця, бо Україна – частина Європи, а Європа – це велика, міцна родина, об'єднання прогресивних, демократичних держав. Цей день став символом нового початку вільного та успішного шляху. Активні читачі бібліотеки взяли участь у відео подорожі.

Віртуальні відео подорожі пропонують здійснити своїм читачам міські та сільські бібліотеки «Відкривай Європу поруч», «Європа нашими очима» (міська бібліотека-філія № 1), «Знайомство з Європою» (Колодязянська), «Швейцарія – країна високих гір та смачного шоколаду» (Ярівська), «Відкрий Європу поруч» (ЦМБ), прийняли участь у вікторині «Відгадай місто Європи» та поділилися особистими фото з подорожей Європою.

Онлайн подорож «Шляхами країн Європи» та відео презентація «Цікаві факти про країни Європи» представили Ставчанська бібліотека-філія на сторінці Facebook.

Інформаційний дайджест «Час цікавих вражень – Франція» (міська філія № 7, Рубцівська) розкрив велич та красу європейської країни Франції. Руслан Мороз декламував вірш «Книги Франції», до заходу приєдналась пані Ольга, яка на даний час мешкає у Франції зі своїм чоловіком, вона прочитала вірш «Франція красива», а Домінік розповів маленьке оповідання «Наша земля – Франція!» (міська філія № 7). Наш земляк Володимир Капшук прославляє Лиманщину у Франції. Ми пишаємося ним, адже його досягнення – це важкий та наполегливий шлях (Рубцівська).

Кожна країна Європи має не тільки свою історію, географічне розташування, культуру, але й цікаву історію національних танців. Всі ми знаємо славнозвісний вальс, запальне іспанське фламенко, веселу чеську польку, швидкий польський танець коров'як та багато-багато інших. І, звісно, куди ж без нашого українського гопака! Танець – це стан душі! Стан душі кожного народу. Усім бажаючим центральна дитяча бібліотека ім. Т.Г.Шевченка запропонувала відео «Танцюємо разом!», щоб порухатись в режимі онлайн. Веселе відео із танцями з різних сучасних мультфільмів, під яке весело порухаємось, відгадаємо мультики та просто підіймемо собі настрій разом.

Головною метою відзначення в Україні Дня Європи є: формування позитивної громадської думки щодо євроінтеграційного курсу України, ознайомлення якомога ширшого кола громадськості з європейськими цінностями та традиціями, популяризація загального європейського культурного надбання серед громадськості, зокрема, молоді, залучення населення регіонів України до діяльності, пов'язаної з інтеграцією країни до ЄС.

Бібліотеки ЦБС приєдналися до онлайн флеш-мобу [#деньвишиванки2020](#), [#вишиванкаєднає](#), [#деньвишиванкиденьрозоводу](#). Участь у Всеукраїнському онлайн-конкурсі читців «А над світом українська вишивка цвіте» взяли юні читачі сільських бібліотек Катерина Чернікова (Дробишевська), Юлія Клавдієва (Шандриголівська). Переможцем онлайн-конкурсу (що організувала Мелітопольська ЦМБ) в категорії «Юнацтво» стала Клавдієва Юлія – І місце. Відео матеріали на сторінці Facebook можна переглянути за посиланням: <https://www.facebook.com/1543843589171354/videos/268117694305906>

Щороку 29 вересня весь світ вшановує пам'ять трагедії Бабиного Яру. Цього року це – 79-і роковини одного з найжахливіших символів Голокосту – масових розстрілів мирного населення в урочищі Бабин Яр у Києві, вчинені нацистами у 1941-1943 роках. У бібліотеках Лиманської централізованої системи організовані заходи, які інформують читачів бібліотек про страшну сторінку в історії всього людства, про те, як понад сто

тисяч людей стали жертвами спотвореного світогляду та нелюдської жорстокості про те, як зникають покоління, які пережили страхіття масових знищень, жахливу трагедію людства – Голокост. Бібліотекар Ямпільської селищної бібліотеки знайомить своїх читачів з новими надходженнями, які висвітлюють тему Голокосту та розповідає історію героїчної поетеси Олени Теліги, страченої у Бабиному Яру в лютому 1942 року. Поволі підходить страх, але ми маємо зробити все, щоб молодь знала, пам'ятала ці страшні сторінки людства, щоб діти ніколи не стали жертвами, катами чи байдужими спостерігачами. Історичний набат «Їх тисячі лягло у Бабин Яр глибокий» Ямпільська селищна бібліотека-філія, [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://yampilbibl.blogspot.com/2020/09/blog-post_28.html та відео фільм «Урок пам'яті» <https://babynyar.org/ua>

Для користувачів всіх вікових категорій в центральній міській бібліотеці організована книжкова виставка «Історія пам'яті чорного болю». Нові надходження для бібліотеки надала благодійна організація “Благодійний фонд “Меморіальний

центр Голокосту “Бабин Яр” та офіційний партнер ВГО Українська бібліотечна асоціація. У перший етап розсилки включено книжки, видання яких було здійснено за підтримки Меморіального центру, важливі та цікаві для дітей та дорослих, аматорів та дослідників. Серед видань Джонс Адам «Геноцид. Вступ до глобальної історії», «Каталог пам'ятників жертвам Геноциду в Україні», Снайдер Тімоті «Чорна земля. Голокост як історія і застереження», Фолман

Арі, Полонський Давид «Щоденник Анни Франк. Графічна адаптація», Арт Шпігельман «Маус. Сповідь уцілілого», «Чорна книга» про злочинне повсюдне знищення євреїв німецько-фашистськими загарбниками в тимчасово окупованих районах Радянського Союзу та таборах знищення в Польщі під час війни 1941–1945 років. Тематична виставка націлена на забезпечення читачів новими та актуальними виданнями задля підвищення обізнаності про Голокост в Україні та світі, і трагедію Бабиного Яру зокрема. Бабин Яр – одне з всесвітньо відомих місць трагедій, які стали символом Голокосту, урочище на північно-західній околиці Києва. За два дні 29 та 30 вересня 1941-го року, по офіційним історичними свідченням, там розстріляли майже 34 тисячі євреїв. З інших джерел лише за 5 днів нацисти розстріляли там майже 150 тисяч українських євреїв. Це були не лише жителі Києва, а і біженці з окупованих українських регіонів, що прибули до міста у надії на порятунок.

Починаючи з 2002 року, українці щорічно 21 лютого відзначають **Міжнародний день рідної мови** як свято багатомовності, взаєморозуміння та взаємоповаги. Утвердження української мови як державної та мови міжетнічного спілкування й порозуміння є елементом національної безпеки України. З метою зміцнення позицій державної мови в культурному просторі, що є одним із пріоритетів Стратегії популяризації української мови «Сильна мова – успішна держава» та в рамках десятиріччя української мови 21 лютого в бібліотеках

системи проведено низку заходів до Міжнародного дня рідної мови. Для користувачів різних вікових категорій організовані ілюстровані книжкові виставки, де читачі мали можливість познайомитися з новими книгами українських поетів та письменників,

кращими зразками вітчизняної літератури, матеріалами з історії української мови та літератури, словниками, довідниками та інше «Щира розмова про рідну мову» (ЦМБ), «Мови велич і краса» (Дробишевська, Новоселівська, Ярівська), «Барви рідного слова в мовному намисті України» (Ямпільська), «Мова – то серце народу.

Живе мова – живе – народ» (Колодязянська), «Солов'їна та співуча, мова рідна, ти моя» (Дробишевська-1), «Солов'їна, барвінкова українська рідна мова» (Шандриголівська). Тематичні виставки розкрили багату мовно-етнічну палітру, що є суттєвим сегментом культури України. Головне завдання кожної бібліотеки – зберегти для нащадків свою рідну мову, шанувати та любити її.

Мова – це духовний скарб нації, що живе в наших серцях. Змалечку виховуючи справжню людину, кожен із нас створює в своїй душі світлицю, в якій зберігається найцінніший скарб – мова. Свято рідної української мови – це один із тих днів, коли кожен має змогу відчувати себе частиною свого

великого народу.

Мовознавчі вікторини

«До мови серцем доторкнися», що провела міська бібліотека-філія № 1 для вихованців ДНЗ № 8 «Джерельце» та «На острові загадок» (Ярівська) показали які знання мають діти з української мови, як вони вміють спілкуватися рідною мовою, виразно

читати та відповідати на запитання. Малюки дізналися яка багата українська мова на пісні, вірші, ігри, казки, загадки, приказки. І всі ці скарби зібрані в книжках. Кожному народу дорога його мова, а нам українцям найдорожча й найближча до серця – українська. Мова – душа народу. «А що ж таке мова? Народ говорить, що слово до слова зложиться мова. Найбільше й найдорожче добро в кожного народу – це його мова, та жива сходи́нка, його скарбни́ця, в яку народ вкладає і своє давнє життя і свої сподіванки, почуття» (Панас Мирний).

Для дітей середнього та старшого шкільного віку в Дробишевській селищній бібліотеці проведено поетичний акорд «Мова – це пращурів голос, мова – основа життя», на якому бібліотекар познайомила присутніх з історією свята та з тим нелегким шляхом, який пройшла українська мова, пояснила значення рідної мови для кожного громадянина. Для багатьох людей вона була і є рідною, є мовою їхніх дідів, батьків і буде також мовою їхніх дітей. На заході діти переглянули відеоролик «Найцікавіші факти про українську мову», декламували вірші улюблених українських письменників. Мова – це історія народу, його світогляд, без своєї мови, без своєї культури немає народу. Це не просто засіб людського спілкування, це те що живе в серцях змалечку виховуючи в собі справжню людину. Захід направлений на виховання у дітей любові та поваги до української мови, розвивати бажання вивчати, розмовляти та спілкуватися рідною мовою, розвивати мовлення учнів, їхні творчі здібності і формувати мовну культуру учнів.

З метою розширити та поглибити знання дітей про українську мову для читачів різної вікової категорії в Колодязянській сільській бібліотеці відбулися поетичні хвилини «Мови велич і краса». Користувачі ознайомилися з новими книгами

українських поетів та письменників, які надійшли до бібліотеки, ще раз перегорнули сторінки кращої вітчизняної літератури, а також оглянули теку «Співці українського слова», де зібрані матеріали про видатних поетів та письменників України. Біля виставки діти читали вірші улюблених поетів, які розкривають для читачів барвистий світ українського слова, його велич і силу. Лунали вірші Т.Шевченка, Л.Українки, В.Сосюри, П. Тичини. Бібліотекар ще раз нагадала присутнім, що любов до Батьківщини починається з любові до рідного слова, тому треба читати українською та шанувати рідну мову.

Мовознавчий двобій «За Україну, за її мову» відбувся з учнями 4-А класу у ЗОШ № 2 (кл. керівник Охрімчук Л.А.), який підготували та провели працівники Центральної дитячої бібліотеки ім. Т.Г. Шевченка. Бібліотекар познайомила присутніх з історією виникнення свята, діти переглянули відеоматеріали «15 фактів про українську мову», прослухали пісні про рідну мову.

Хлопчики та дівчата, одягнені в українські вишиванки, виразно декламували вірші, швидко вимовляли скоромовки, інсценізували гуморески. Щоб

поборотися за звання «Кращої команди знавців рідної мови», учні організували дві команди: команда хлопчиків «Словограй» та команда дівчаток «Мовознавці» та прийняли участь у конкурсах «Бліцтурнір ерудитів», «Знайди споріднені слова», «Завдання Пана Суржика», «Скажи без затримки», «Вірю – не вірю» та інші. Завершився двобій грою «Сплетемо віночок», під час якої діти, утворивши коло, продемонстрували свої знання з мови.

На заході «Барви рідного слова в мовному намисті України» (Ямпільська) школярі читали вірші, робили до них ілюстрації, тлумачили крилаті вислови, «дописували» віршики, редагували речення,

розгадували ребуси та читали слова-раки (паліндроми), словосполучення або віршовані рядки, що однаково читається в обох напрямках. Дуже сподобалися малечам вправи з голосного читання: прочитати скоромовки на одній нозі, віршики різними інтонаціями та голосами улюблених мультяшних героїв.

У ЦКД ім. Горького відбулася зустріч учнів 8-Б класу ЗОШ № 2 (кл. керівник Миронов Р.Д.) з місцевими письменниками літературного об'єднання «Промінь». Зі своїм творчим

життям присутніх познайомила Людмила Василенко та Тетяна Осіпова. На заході декламували вірші рідною мовою. Поетичні твори були насичені любов'ю до України, до рідного краю, до природи. Центральна міська бібліотека організувала книжкову виставку «Щира розмова про рідну мову», на якій представлена література про історію становлення рідної мови, її значення для нації та народу, збірки письменників Лиману, а також література для всіх, хто прагне досконало володіти сучасною українською мовою, її лексичним і фразеологічним багатством, знати норми орфоєпії, орфографії та граматики, вміти свідомо застосовувати їх на практиці. В ході проведення мовознавчої вікторини діти активно відповідали на запитання, а найактивніші отримали подарунки.

З метою відзначення **Всесвітнього дня водно-болотних угідь**, що

відзначається 2 лютого, в бібліотеках системи відбулися заходи, які спрямовані на підвищення обізнаності читачів бібліотек з питань необхідності збереження водно-болотних угідь. З метою розширення кругозору школярів, виховання підростаючого покоління з усвідомленням

вразливості природних екосистем та необхідності їх охорони в міських та селищних бібліотеках оформлені інформаційні зони, які звертали увагу до питань

збереження біологічного різноманіття як основи підтримки життя і засобів для існування людей. Про водно-болотні угіддя, які мають міжнародне значення, які є природним засобом безпеки для допомоги людині у протидії екстремальним погодним явищам та можливості

протидії стихійним лихам розповідали матеріали, що представлені на тематичних виставках: «Вода – джерело сили і життя» (ЦМБ), «Хай чисто струмує чиста вода» (міська філія № 1), «Водно-болотні угіддя для нашого майбутнього» (Дробишевська), «Ріка не просто вода» (Ярівська), «Хвилює нас щоденно, як радість і біда, це диво незбагненне, ота проста вода» (Ямпільська).

З метою підвищення обізнаності відвідувачів з питань необхідності збереження водних ресурсів Дробишевська селищна бібліотека провела еколого-просвітницьку акцію «2 лютого Всесвітній день водно-болотних угідь». Інформаційний стенд «Водно-болотні угіддя для нашого майбутнього», екологічна варта та перегляд відеоматеріалів надали інформацію відвідувачам бібліотеки про водно-болотні угіддя та привернути увагу громадськості до цінності водно-болотних угідь для підтримання збалансованого розвитку нашої планети.

Кожного року 2 лютого країни світу, які мають на своїх територіях водно-болотні угіддя, у тому числі Україна, відзначають Всесвітній день водно-болотних угідь. Відзначення цього Дня приурочено до підписання світовою спільнотою 2 лютого 1971 року у місті Рамсар (Іран) міжнародної угоди

– Конвенції з водно-болотних угідь міжнародного значення. З цієї дати Ямпільська селищна бібліотека організувала виставку еко-веселку «Хвилює нас щоденно, як радість і біда, це диво незбагненне, ота проста вода», яка пройшла під девізом «Ми не безсилі у боротьбі зі змінами клімату». Бібліотекар ознайомила користувачів з матеріалами книжкової виставки, щоб підвищити обізнаність людей щодо важливості цих природних середовищ у нашому житті, нагадати та підкреслити, що водно-болотні угіддя можуть стати ключем до вирішення проблем, пов'язаних зі змінами клімату.

В рамках відзначення Всесвітнього дня водно-болотних угідь в центральній міській бібліотеці проведено пізнавальний мікс «Вода – джерело сили і життя». Захід проведений для вихованців центру соціально-психологічної реабілітації дітей та спрямований на інформування школярів про водно-болотні угіддя, їх збереження,

як середовища для водоплавних птахів та формування у дітей та підлітків екологічного світогляду,

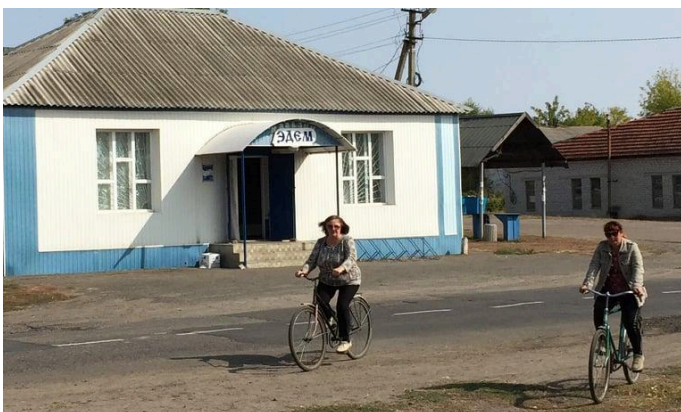
пропаганда дбайливого становлення до природи. Присутні розгадували загадки, доповнювали прислів'я про мешканців водно-болотних угідь, грали у ігри, малювали та переглянули відеоролики про значення води для людини.

З нагоди відзначення **Міжнародного дня без автомобілів**, який проходить щороку 22 вересня в бібліотеках системи проведено цикл заходів екологічного напрямку. Центральна дитяча бібліотека ім. Т. Г. Шевченка провела для користувачів різної вікової категорії бліц-інфо «День без автомобілів». У ході заходу бібліотекарі провели

інформаційно-виховну роботу з користувачами про згубний вплив викидів автомобілів на природне становище. Бібліотекарі активно долучились до заходу та разом з користувачами своїм особистим прикладом зробили крок назустріч поліпшенню екологічного становища в природі. Захід спрямований привернути увагу до проблеми забруднення атмосферного повітря транспортними засобами та знизити рівень концентрації вихлопних газів у міському повітрі.

До енергоефективного заходу «День без автомобілів» долучилася центральна міська бібліотека. Бібліотекарі провели інформаційно-роз'яснювальну роботу, щодо переваг використання велосипедів, розповіли про історію виникнення дня без автомобілів. Вперше цей день відзначили в 1998 році у Франції, коли в ряді міст було припинено автомобільний рух. У наступні роки цю традицію запозичили інші європейські країни та міста, останніми роками – і деякі неєвропейські країни (наприклад, Канада, США). В цей день рекомендовано використовувати велосипеди, або альтернативні способи пересування та забути про автомобілі. Часом акція триває більше ніж один день. Вело їзда позитивно впливає на увесь

організм людини, в тому числі і на її нервову систему. Від правильних і частих вело прогулянок люди стають більш витривалими, забувають про втому і зміцнюють своє тіло і дух. Становиться

здоровим і сон. Взявши у руки велосипед і книги, бібліотекарі та волонтери бібліотеки роз'їхалися для обслуговування читачів нестационарними формами.

Зарічненська селищна бібліотека-філія приєдналася до святкування дня без автомобілів та цікаво і корисно провели день для здоров'я.

Захід проводився задля пропаганди ідей пішого та велосипедного пересування, а також щоб привернути увагу до проблеми забруднення атмосферного повітря транспортними

засобам.

Колодязянська сільська бібліотека-філія приєдналася до World Carfree Day, або "Всесвітнього дня без автомобіля" та запропонувала своїм читачам залишити авто вдома і скористатись іншими видами транспорту, насамперед – велосипедом. А для сільської місцевості – це просто необхідний вид транспорту. І на роботу можна

добратися, і до магазину, для прогулянок добре і для здоров'я корисно. А ще велосипед заощаджує сімейні кошти – не треба витратити гроші на бензин та забруднювати повітря. Тому мешканці села з задоволенням використовують велосипед у побуті та долучилися до акції "День без автомобіля". Ще одна мета заходу – привернути увагу до проблеми забруднення атмосферного повітря транспортними засобами.

22 вересня читачі Ямпільської селищної бібліотеки приєдналися до акції «Велосипедом на роботу» та закликали усіх залишити своє авто вдома хоча б на один день і пересісти на екологічний транспорт або прогулятися пішки, щоб знизити рівень

забруднення повітря

вихлопними газами, бо ця проблема в світі дуже глобальна. Учасники акції дотримуються принципів екологічного способу життя, відчувають відповідальність до навколишнього середовища та

скорочення шкідливих викидів. Мета акції – переконати водіїв скористатися в цей день пішохідним або велосипедним способом пересування.

Головною метою екологічних заходів, які були проведені бібліотеками, було – привернути увагу до проблеми забруднення атмосферного повітря транспортними засобами, знизити рівень концентрації вихлопних газів у міському повітрі, зменшити шумове навантаження, сприяти розвитку альтернативних видів пересування. Бібліотекарі познайомили своїх користувачів коли, де і чому виникла традиція відзначати цей день, адже велика кількість автомобілів вже досить давно є глобальною проблемою людства у світі, автотранспорт руйнує і біосферу планети, і саму людину, тому, хоча би один раз на рік, треба спробувати обійтися без автомобіля. Читачі дізналися яку користь для здоров'я людини приносить велосипед, як екологічно чистий засіб пересування. Детальніше матеріали можна переглянути за посиланнями:

<https://cutt.ly/KfCk2M1>
https://limancbs.blogspot.com/2020/09/blog-post_21.html (ЦМБ)

<https://cdbliman.blogspot.com/> <https://cutt.ly/AfClekz> (ЦДБ)

<https://cutt.ly/kfCImLo> (Зарічненська)

https://yampilbibl.blogspot.com/2020/09/blog-post_22.html (Ямпільська)

<https://cutt.ly/cfCzYcO> (Колодязянська), <https://cutt.ly/VfCkZNI> (Шандриголівська)

До дня вшанування учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС в центральній міській бібліотеці пройшла історична хроніка «Чорним лихом, чорним смутком в ніч квітневу спав Чорнобиль». На виставці представлені книги, написані безпосередніми свідками і учасниками ліквідації аварії, які розповідають про найбільшу техногенну катастрофу в історії людства, розмірковують над долями чорнобильців, прогнозують розвиток ситуації навколо ЧАЕС. Тематична виставка знайомить присутніх з новими книгами про події Чорнобильської трагедії – це документально-публіцистичний твір Олега Петровича Гусєва «25 років віч-на-віч з «Чорнобилем», колективна розповідь «Біль і тривоги Чорнобиля». Автори, що були безпосередніми свідками і учасниками ліквідації аварії, діляться своїми спогадами про тривожні для України й усього світу дні весни і літа 1986-го, розмірковують над долями чорнобильців, болючими проблемами відчуженої тридцяти кілометрової зони і самої станції, розглядають і прогнозують розвиток ситуації навколо ЧАЕС. В книзі Гусєва О.П. йдеться про боротьбу ліквідаторів за живучість атомної станції після вибуху на 4 енергоблоці, перебіг подій, пов'язаних з діяльністю і закриттям цього ядерного об'єкту наприкінці 2000 року,

подальших дій вже у XXI столітті. Примірники наповнені фото сюжетами про подолання наслідків катастрофи.

Бібліотекар Ставчанської бібліотеки разом з директором ЦКД нанесли візит вдячності «Чорнобиль – горе і біль» до ліквідатора Чорнобильської трагедії А.І.Святченко. Анатолій Іванович розповів про події того часу, про страшну аварію на Чорнобильській АЕС, про свою участь в ліквідації аварії. Працівники висловили слова вдячності за самовідданість, мужність і героїзм, проявлені в екстремальних обставинах та з нагоди дня вшанування учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

В межах задоволення **інформаційних потреб національних меншин** у бібліотеках системи оформлені тематичні виставки, на яких представлені архівні документи, дослідницькі нариси, фотоматеріали, що відображають історію ромської національності. Для масового читача у центральній міській бібліотеці

відбулася година цікавих повідомлень «Циганський етнос на карті України». Бібліотекар познайомила присутніх з історією виникнення свята, з символікою циган: прапором та гімном, історією ромського народу, культурою та традиціями ромської етнічної меншини. Розповіли про відомих людей світу з циганським корінням, серед яких: легендарний комік Чарлі Чаплін, король рок-н-ролу Елвіс Преслі, оперні діви Галина Вишневська та Ганна Нетребко та неперевершений артист театру «Ромен» Микола Сліченко. Роми не мають власної державності і тому ромська національна меншина є найбільш соціально вразливою національною меншиною на всіх територіях свого проживання. Але в усі віки, в усі часи у будь-якій країні роми залишалися ромами із своєю неповторною історією, культурою, зі своїми звичаями і надзвичайно оригінальним фольклором.

З нагоди святкування 90 річчя від дня народження класика сучасної української дитячої літератури Всеволода Нестайка Для дітей середнього та старшого шкільного віку в міській бібліотеці-філії № 1 проведено біографічну сторінку «Історія однієї долі». Прихильниками творів Нестайка були і читачі ромської національності, які навчаються в ЗОШ № 3. У ході проведення заходу учні виконували завдання, пов'язані з творчістю письменника, дізналися багато цікавого та нового про життя В. Нестайка, брали участь у пошуковій експедиції

«Ерудит біля книжкової полиці», з величезним задоволенням відповідали на запитання вікторини «Герої Країни Сонячних Зайчиків», разом читали вірш про веселих Сонячних Зайчиків, які «...нам із тобою несуть тепло й спокій, щоб нікому з людей не було самотньо», познайомилися з п'ятіркою найцікавіших фактів про «Сонячного казкаря». В кінці заходу всі діти виявили бажання самостійно вдома насолодитися читанням творів видатного письменника, що включені до шкільної програми та увійшли до золотого фонду дитячої літератури.

Традиційно у центральній дитячій бібліотеці ім. Т.Г. Шевченка відбувся II міський етап **Всеукраїнського конкурсу дитячого читання** «Книгоманія – 2020». За спільним рішенням членів журі (Василенко Людмила Юріївна – член літературного об'єднання «Промінь», поетеса та автор шести поетичних збірок, Спасова Ольга Юріївна – зав. відділом обслуговування центральної дитячої бібліотеки ім. Т.Г. Шевченка, Ширшова Тетяна Володимирівна – вчитель дитячої

музичної школи) визначено переможців, найкращими читачами Лиманщини стали: Лобода Емілія (6 кл., НВК «Гімназія ЗОШ – I ступеня») – I місце, Горбова Анастасія (7 кл., ЗОШ № 3) – II місце, Малихін Олександр (6 кл., Торський НВК) – III місце, які будуть представляти місто на обласному етапі конкурсу. Переможцям

присвоєне звання «Суперчитач 2020», а подяками за участь у конкурсі були відмічені всі учасники. Конкурс спрямований на популяризування культури читання серед дітей, на виховання нового покоління: успішних молодих людей, з розвинутими комунікативними навичками, критичним мисленням, соціалізованих та само реалізованих завдяки читанню, які прагнуть розвиватися та покращувати суспільство.

Директор Лиманської ЦБС

Осіпова Т.І.

Публікації в газетах про бібліотеки ЦБС

Наші публікації в газетах «Зоря», «Лиманская сторона»:

1. Кравченко, І.

Дарування – це рух [Текст] / І. Кравченко // Зоря : Міська газета. - 2020. - № 4. - С. 4

ЦМБ, подарунки для бібліотеки

2. Теліус, В.

Конкурс зимових поробок [Текст] / В. Теліус // Зоря : Міська газета. - 2020. - № 4. - С. 4

Міська філія № 1, підведення підсумків конкурсу зимових поробок

3. Ти одна неподільна, Україна моя рідна [Текст] // Зоря : Міська газета. - 2020. - № 5. - С. 2

ЦДБ, день Соборності України

4. Кравченко, І.

Сучасна бібліотека: яка вона? [Текст] / І. Кравченко // Зоря : Міська газета. - 2020. - № 5. - С. 4

ЦМБ, фотоконкурс «Сяйте усмішки, сонцем зігріті!»

5. Стеценко, О.

За колючим дротом пам'яті [Текст] / О. Стеценко // Зоря : Міська газета. - 2020. - № 7. - С. 8

Міська філія № 1, спогади про події Другої світової війни

6. Хухрянська, В.

Година скорботи у бібліотеці [Текст] / В. Хухрянська // Зоря : Міська газета. - 2020. - № 8. - С. 2

Міська бібліотека філія № 7, до дня пам'яті героїв Крут

7. До дня пам'яті героїв Крут [Текст] // Зоря : Міська газета. - 2020. - № 8. - С. 4

ЦДБ, день пам'яті героїв Крут

8. Хухрянська, В.

Вічна Слава солдату – герою і солдату без нагород [Текст] / В. Хухрянська // Зоря : Міська газета. - 2020. - № 9. - С. 2

Міська бібліотека філія № 7, до річниці визволення Лиманщини від нацистів

9. Подвиг, що залишиться у віках [Текст] // Зоря : Міська газета. - 2020. - № 9. - С. 7

ЦДБ, до дня визволення Лиманщини від німецьких окупантів

10. Обласний фестиваль [Текст] // Зоря : Міська газета. - 2020. - № 9. - С. 7
ЦДБ, фінальний фестиваль обласного літературного образотворчого проекту «Зробимо світ теплішим: малюємо за книжками Івана Андрусяка»

11. Всесвітній День читання в голос [Текст] // Зоря : Міська газета. - 2020. - № 10. - С. 4

ЦДБ, голосні читання для дітей

12. До Дня вшанування учасників бойових дій на території інших держав: вогненними дорогами чужих країн [Текст] // Зоря : Міська газета. – 2020. - № 13. - С. 8

ЦДБ, До дня вшанування учасників бойових дій на території інших держав

13. Акція пам'яті «Небесна Сотня білих журавлів» [Текст] // Зоря : Міська газета. – 2020. - № 14.- С. 2

ЦДБ, до дня вшанування пам'яті Героїв Небесної Сотні

14. Мовознавчий двобій «За Україну, за її мову» [Текст] // Зоря : Міська газета. – 2020. – № 15. - С. 2

ЦДБ, до Міжнародного дня рідної мови

15. Бибко, З.

Вікторина «На острові загадок» [Текст] / З. Бибко // Зоря : Міська газета. – 2020. – № 15. - С. 2

Ярівська селищна бібліотека, до Міжнародного дня рідної мови

16. Кравченко, І.

Бібліотека зустрічає друзів [Текст] / І. Кравченко // Зоря : Міська газета. - 2020. - № 16. - С. 4

ЦМБ, заходи з центром соціальної реабілітації дітей-інвалідів

17. Визначили переможців [Текст] // Зоря : Міська газета. – 2020. - № 19. – С. 4

ЦДБ, Всеукраїнський літературний дитячий конкурс на протипожежну та техногенну тематику

18. Найкращі читачі Лиманщини [Текст] // Зоря : Міська газета. – 2020. - № 20. - С. 1

ЦДБ, Всеукраїнський конкурс дитячого читання «Книгоманія 2020»

19. Талант – то крапля здібностей і море праці [Текст] // Зоря : Міська газета. – 2020. - № 47.- С. 1

ЦДБ, Всеукраїнський конкурс дитячого читання «Книгоманія 2020», Всеукраїнський конкурс дитячого малюнка «Мрійник року»

20. Осіпова, Т.

Книга та читач – гордість кожної бібліотеки [Текст] / Т. Осіпова // Зоря : Міська газета. - 2020. - № 54. - С. 4

ЦМБ, проектна діяльність бібліотек

21. Кравченко, І.

У кого є кішка, той може не боятися самотності [Текст] / І. Кравченко // Зоря : Міська газета. - 2020. - № 66. - С. 2

ЦМБ, фотоконкурс «Мій вусатий, муркотливий друг»

22. Вкраїно рідна, пам'яттю людською ти збережеш героїв імена [Текст] // Зоря : Міська газета. – 2020. - № 69.- С. 4

Міська філія № 1, день пам'яті захисників України

23. Олександр Журавльов – для читачів Центральної дитячої бібліотеки [Текст] // Зоря : Міська газета. – 2020. - № 71. - С. 1

ЦДБ, корисна зустріч з творчою людиною

24. **Без минулого немає майбутнього** [Текст] // Зоря : Міська газета. - 2020. - № 74. - С. 1

ЦМБ, презентація книги О. Журавльова «У истоков родного края»

25. **Не викинь книгу на смітник** [Текст] // Зоря : Міська газета. - 2020. - № 81.- С. 3

Міська філія № 1, день дарування книг

26. **Україна – це Європа** [Текст] // Зоря : Міська газета. - 2020. - № 84. - С. 1

ЦДБ, міжрегіональний конкурс дитячої листівки «Україна – це Європа»

27. **Творчі канікули** [Текст] // Зоря : Міська газета. - 2020. - № 84. - С. 1

ЦДБ, Всеукраїнський дитячий літературний конкурс

28. **Знавці української мови** [Текст] // Зоря : Міська газета. - 2020. - № 87. - С. 1

ЦДБ, до дня української писемності та мови

29. **Встреча с творческим человеком** [Текст] // Порядок : Партійна газета. - 2020. - С. 4

ЦДБ, А. Журавльов – подарок для дитячої бібліотеки книга «У истоков родного края»

Життя бібліотек ЦБС в електронних новинах

1. PULSE Моя громада – Мій добробут [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=pIPmOyIKPIY&t=7520s>
2. Разом до успіху 2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/watch/?v=669418643927106>
3. Привітання бібліотекарів Лиманської ОТГ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://krliman.gov.ua/uk/articles/item/3897/privitannya-bibliotekariv-limanskoi-otg> Бібліотеки на сайті Лиманської міської об'єднаної територіальної громади <http://krliman.gov.ua/uk>
4. Онлайн-форум «Модель сучасної бібліотеки для ОТГ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ula.org.ua/news/4645-vidbuvsia-onlain-forum-model-suchasnoi-biblioteky-dlia-oth>

Бібліотеки ЦБС в соціальних мережах

Центральна міська бібліотека

Блог <https://limancbs.blogspot.com/>

Facebook <https://www.facebook.com/maraxovec>
<https://www.facebook.com/bibliotekaliman/>

Центральна дитяча бібліотека ім. Т.Г.Шевченка

Блог <https://cdbliman.blogspot.com/>

Facebook

<https://www.facebook.com/%D0%9B%D0%B8%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D0%A6%D0%94%D0%91-105572564518156>

Міська бібліотека-філія № 1

Блог <https://bibliotekafiliya1.blogspot.com/>

Facebook

<https://www.facebook.com/%D0%9C%D1%96%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0-%D1%84%D1%96%D0%BB%D1%96%D1%8F-1-%D0%9B%D0%B8%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97-%D0%A6%D0%91%D0%A1-103676648035306/>

Дробишевська селищна бібліотека-філія

Блог <https://bibliotekadrob.blogspot.com/>

Facebook

<https://www.facebook.com/%D0%94%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%B8%D1%88%D0%B5%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D1%89%D0%BD%D0%B0-%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0-%D0%9B%D0%B8%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97-%D0%A6%D0%91%D0%A1-104032137995187>

Зарічненська селищна бібліотека-філія

Блог <https://zarichnebibl.blogspot.com/>

Facebook

<https://www.facebook.com/%D0%97%D0%B0%D1%80%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D1%89%D0%BD%D0%B0-%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0-%D1%84%D1%96%D0%BB%D1%96%D1%8F-%D0%9B%D0%B8%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97-%D0%A6%D0%91%D0%A1-101136114961993/>

Ямпільська селищна бібліотека-філія

Блог <https://yampilbibl.blogspot.com/>

Facebook

<https://www.facebook.com/%D0%AF%D0%BC%D0%BF%D1%96%D0%BB%D1%8C%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D1%89%D0%BD%D0%B0-%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0-%D1%84%D1%96%D0%BB%D1%96%D1%8F-%D0%9B%D0%B8%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97-%D0%A6%D0%91%D0%A1-101136114961993/>

<https://www.facebook.com/%D0%A6%D0%91%D0%A1-105828897812652>

Ярівська селищна бібліотека-філія

Блог <https://yarovabibl.blogspot.com/>

Facebook

<https://www.facebook.com/%D0%AF%D1%80%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D1%89%D0%BD%D0%B0-%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0-103716551374888/>

Міська бібліотека-філія № 7

Блог <https://biblfil7.blogspot.com/>

Facebook <https://www.facebook.com/bibliotekafilija7/>

Ставчанська селищна бібліотека-філія

Facebook

<https://www.facebook.com/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D1%89%D0%BD%D0%B0-%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0-%D1%84%D1%96%D0%BB%D1%96%D1%8F-107993527602346/>

Колодязянська сільська бібліотека-філія

Facebook

<https://www.facebook.com/%D0%9A%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D1%8F%D0%B7%D1%8F%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D1%81%D1%96%D0%BB%D1%8C%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0-%D1%84%D1%96%D0%BB%D1%96%D1%8F-%D0%9B%D0%B8%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97-%D0%A6%D0%91%D0%A1-100358858104292/>

Криволуцька сільська бібліотека-філія

Блог <https://krluka.blogspot.com/>

Facebook

<https://www.facebook.com/%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D1%83%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D1%81%D1%96%D0%BB%D1%8C%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0-%D1%84%D1%96%D0%BB%D1%96%D1%8F-%D0%9B%D0%B8%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97-%D0%A6%D0%91%D0%A1-108839940868059/>

Сільська бібліотека-філія сел. Нове

Блог <https://bibi-nove.blogspot.com/>

Рідкодубівська сільська бібліотека-філія

Facebook <https://www.facebook.com/ridkodubivskabiblioteka/>

Рубцівська сільська бібліотека-філія

Facebook

<https://www.facebook.com/%D0%91%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0-%D1%84%D1%96%D0%BB%D1%96%D1%8F-%D1%81-%D0%A0%D1%83%D0%B1%D1%86%D1%96-%D0%AF%D1%86%D1%8C%D0%BA%D1%96%D0%B2%D0%BA%D0%B0-102252791508746/>

Озернянська сільська бібліотека-філія

Facebook

https://www.facebook.com/ilihovka/?eid=ARCZAdEttq8AhhXpvHzmCwq2PvmDDddYR8-8iK7_TAWANsyrWtRB0momzdtEGADW_3LKe9OymEX00YAX&timeline_context_item_type=intro_card_work&timeline_context_item_source=100053526313524&fref=tag

Тернівська сільська бібліотека-філія

Facebook

https://www.facebook.com/%D0%A2%D0%B5%D1%80%D0%BD%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0-%D0%BE%D0%BD%D0%BB%D0%B0%D0%B9%D0%BD-100781218331266/?eid=ARCbYqpHAAvsif1C7EQ0DiE3XtRHyQBGsa6XsXhfaVI8UVWNVVoKVxiB_mMwWhCb3idvhuLls2yL94qPy

Шандриголівська сільська бібліотека-філія

Блог <https://biblf21.blogspot.com/>

Facebook

<https://www.facebook.com/%D0%A8%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%80%D0%B8%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D1%81%D1%96%D0%BB%D1%8C%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0-%D1%84%D1%96%D0%BB%D1%96%D1%8F-%D0%9B%D0%B8%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97-%D0%A6%D0%91%D0%A1-100731015002341>

Дробишевська селищна бібліотека-філія № 1

Блог <https://drobf1.blogspot.com/>

Facebook

<https://www.facebook.com/%D0%94%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%B8%D1%88%D0%B5%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0-%D1%84%D1%96%D0%BB%D1%96%D1%8F-1-113583323700579/>